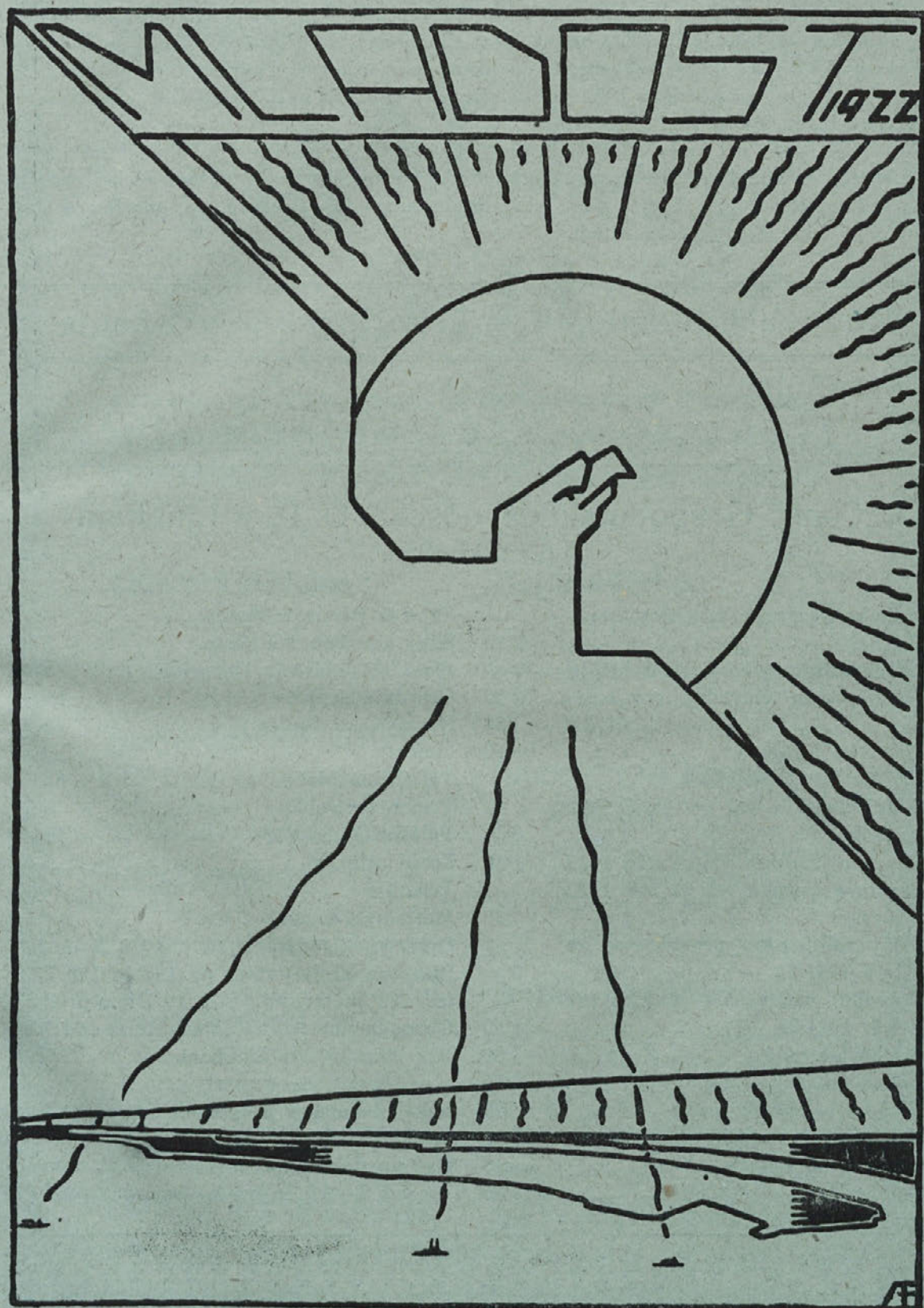

»Mladost«, glasilo Orlovske Podzveze in Orliške Zveze v Ljubljani, izhaja 15. v vsakem mesecu. — List izdaja konzorcij »Mladosti« v Ljubljani. — Upravišтво je v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna Orlovske Podzveze). — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. — Urednik: Jernej Hafner, Ljubljana, Sv. Petra cesta 80. — Odgovorni urednik: Ludovik Tomažič, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana.

Naročnina v letu 1922 je: za člane 17 Din., za nečlane 20 Din. Posamezna številka stane 3 Din.

Dopisi naj bodo naslovljeni na Orlovsko Podzvezo (za urednika »Mladosti«), Ljubljana, Ljudski dom, ali naravnost na urednika (ne na upravišтво, kjer se list naroča ali reklamira). Dopisi, ki pridejo v roke uredniku po 2. v mesecu, se odlože za število, ki izide drugi mesec zatem.

Kdor širi „Mladost“ — krepi orlovsko gibanje.

Cenik Gospodarskega odseka O. P. v Ljubljani (Ljudski dom).

	Din.		Din.
Zlata knjiga slovenskih Orlov (nevezana)	2'50	Slike iz tabora v Kranju	—'25
Unser Körper (Dr. F. A. Schmidt)	45'—	Slike strasbourške vrste	1'50
Mladinske in telovadne igre, I. del	2'50	Bloki za pobiranje članarine	1'50
„ „ „ „ II. del	2'50	Orlovske čepice	16'50
Poslovne knjige à	—'50	Naraščajske čepice	22'50
Vadnik (druga izdaja)	6'—	Majce	19'—
Slike članskih vaj za leto 1922 (češke)	3'—	Telovadne hlače	65'—
Besedilo članskih vaj za leto 1922	1'50	Vrvice za trobke	6'50
Partiture članskih vaj za leto 1922 (češke)	3'50	Valaške à	15'—
Slike vaditeljskih prostih vaj za leto 1921/22	3'—	Znaki orlovski à	6'—
Besedilo vaditeljskih prostih vaj za leto 1921/22	1'50	Trikoji à 65'— do 75'—	
Statistične pole à	—'50	Mariborski znaki	—'50
Češka slovnica	6'50	Orlovski koledarček za l. 1922 je pošel.	
Osnutki (4 strani)	—'75	Blago za kroje, meter po 140 in 170 Din.	
Mladost (1914—1920) à	5'—	ter ruš meter po 16 in 19 Din., prodaja	
Slike mariborskega tabora	—'25	Gospodarska zveza (Manufakturni oddelek)	
Fotografije dr. Pogačnika	—'25	v Ljubljani.	
		Zavojnina in poštnina se zaračuna posebej. — Pošilja se le proti povzetju. — Osebo dobe člani v pisarni O. P. dnevno od 8.—12. in od 2.—6. ure.	

IMPORT

EXPORT

GOSPODARSKA ZVEZA

PODRUŽNICE: CELJE, KRANJ, NOVO MESTO, RADOVLJICA, SPLIT
TELEFON ŠTEV. 137 / BRZOJAVKE: GOSPODARSKA LJUBLJANA

Blagovni oddelek:

1. poljedelski in mlevski izdelki,
2. krmila,
3. kolonialno blago.

Manufakturni oddelek:

češka in angleška manufaktura, perilo za moške, ženske in otroke, čevlji, usnje.

Lesni oddelek:

nakup in prodaja lesa ter oglja, lastne parne žage, lastna parketna tovarna.

Vinski oddelek:

domača in tuja v sodih in buteljkah, vsakovrstno žganje, konjak, špirit.

Mesni oddelek:

izvoz goveje živine in prašičev, tovarna mesnih izdelkov, hladilnica, izdelovanje umetnega ledu.

Kmetijski in strojni oddelek:

poljedelski in drugi stroji, železo, semena, umetna gnojila, cement, bencin, galica, žveplo.

Mlekarski oddelek:

nakup in prodaja mleka in mlečnih izdelkov, eksport sira in masla, lastne mlekarne.

TOVARNA HRANIL

LASTNA ZELJARNA

KOROŠEC DRAGOTIN / BRASLOVČE

Gradi društvene domove in orlovske telovadnice. Tudi v te namene prevzema adaptacije drugih poslopij brez denarnega plačila — v zameno za jamski les, ki ga v vrednosti izvršenega stavbinskega dela in gradiva naročniki stavbe postavijo na kolodvor. — Tako si odseki z nabiranjem slabšega lesa (darovanega od dobrotnikov) morejo najceneje postaviti svoj dom (prim. objavo v 12. številki „Mladosti“ 1921, stran 155).

STAVBENO PODJETJE IN LESNA TRGOVINA

ALI IMATE ŽE

zavarovana svoja poslopja in premičnine proti požaru za vrednost, ki odgovarja današnjim razmeram? Ali ste že zavarovani za svoje življenje? Ne odlašajte! V poštev pride edino le

Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

Podružnice: CELJE, Breg 33 : ZAGREB, Pejačevičev trg 15 : SARAJEVO, Vrbanja ulica 4.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

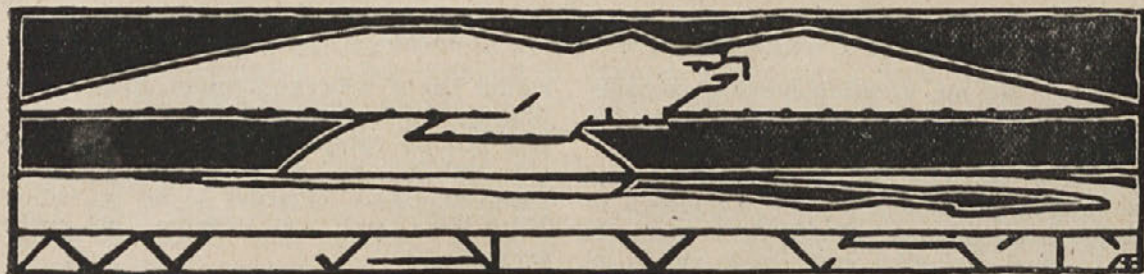
v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje

v lastni hiši, nasproti hotela »UNION« za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tek. računu in jih obrestuje po

 3%

brez kakega odbitka, tako da sprejme vsak vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 3 krone na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago. — Skupno stanje vlog je bilo koncem novembra l. 1921. nad 80 milijonov kron. — Rezervni zakladi znašajo nad 1 milijon kron.

Ecce, defensores fidei!

(Glejte, branilci vere!)

Večji in premožnejši narodi so že po vojni poslali po več stoglava odposlanstva v Rim k prestolu sv. Cerkve, k nogam sv. očeta.

V začetku oktobra 1921 je potovalo 700 romarjev iz vseh pokrajin Čehoslovaške v Rim. Med njimi je bilo nad 100 članov in članic Orla, 9 članov v orlovskem kroju.

V petek 7. oktobra 1921 sta bila sprejeta vsak zase v privatni avdienci pri papežu Benediktu XV. brata Dolanský (vodja orlovskega zastopstva) in senator dr. Jan Koválik, častni predsednik slovaške C. P. Že prej pismo nekoliko informiran o ciljih in delu Orla, je sv. oče br. dr. Kováliku dejal: »Potrebno je, da člani orlovskih odsekov ne le zunanjše delujejo, temveč tudi na znotraj, v srcu morajo imeti globoko versko prepričanje, prepričanje katoliško.«

Brat Dolanský je nagovoril Benedikta XV., kot prvi zastopnik orlovstva pred poglavarjem sv. r. k. Cerkve, z besedami: »Sv. oče! Čehoslovaški Orel izjavlja Vaši Svetosti največjo vdanost in obljubo zvestobe. Stotisočera disciplinirana armada čehoslovaške katoliške mladine, združene v Orlu, obljublja danes zvestobo poglavarju katoliške Cerkve in se popolnoma zaveda pomena te obljube. Naš Orel je vzrastel iz skromnih začetkov, utrdil se je v težkih bojih za svoj obstoj, a blagoslov božji je bil z njim. Orel ni le telovadno in športno društvo. Orel je predvsem kulturna organizacija, ki vzgaja svoje člane na podlagi katoliške vere. Naši Orli so pred kratkim pokazali, kaj so in ostanejo katoliškemu gibanju. Mnoge naše cerkve so oškropljene s krvjo, prelito pri njihovi obrambi proti roparjem in razkolnikom. Orli radi žrtvujemo kri in življenje svoje za dediščino sv. Cirila in Metoda. Sv. oče,

prosimo Vas, sprejmite milostno našo obljubo zvestobe, ljubezni in vdanosti, našemu orlovstvu pa naklonite svojo očetovsko zaščito!«

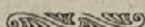
Po tem nagovoru se je sv. oče podrobneje poučil o orlovstvu, številu članstva in vzgojnem delovanju. Avdienco, ki je trajala 10 minut, pa je zaključil z besedami:

»Zelo me veseli ta Tvoja izjava. Sprejemem obljubo zvestobe čehoslovaških Orlov katoliški Cerkvi in prestolu sv. Petra. Prosimo Te, sin moj, sporoči vsem članom čehoslovaškega Orla mojo zahvalo za junaško obrambo sv. vere in katoliških cerkva. Pravi defensores fidei (branilci vere) ste, gotovo bo Bog blagoslovil Vaše delovanje. Podelim Ti blagoslov, ki velja za celo orlovsko organizacijo.«

Ko je dan nato sprejel Benedikt XV. celo četo Čehoslovakov v splošni avdienci in je približujoč se romarjem v sprejemni dvorani, zagledal 9 Orlov v kroju (med njimi bratje Dolanský, Žampach in Polák — bivši voditelj kraljevogrskih črnih Orlov), pa je vzkliknil vzradoščen: »Ecce, defensores fidei!«

Častnejšega naslova ne bi mogli Orli dobiti. Branilci vere — pred sovražniki vere in Cerkve Kristusove, pa tudi pred svojimi lastnimi slabostmi. Delajmo in živimo tako, da bomo ta naslov res tudi zaslužili, vsak zase in vsi skupaj. Vsaka čast in odlika nalaga odgovornost in dolžnosti; mi radostno sprejmemo dolžnosti, izvira joče tega naslova.

Bratje, večno trajen ostani med nami spomin na 7., 8. oktober 1921 in na † sv. očeta Benedikta XV.! Postanimo in ostanimo defensores fidei — branilci vere!

Za nravni prerod.¹

Ker ste me v zadnji številki izbežali² — ná, me imate pa tukaj! Pa se pomemimo malo o nravnem prerodu!

Rad priznam, da je to, kar je bilo zadnjič v »Mladosti« pisano iz dobrega in najboljšega namena. Samó, da se tisti, ki je to pisal, nekoliko moti; in to zmoto mi dovolite pojasniti in popraviti.

Najprej obžalujem, da zastopnik Orla na shodu »Svete vojske« dne 10. aprila, ni prišel do besede. Gotovo se to ni zgodilo namenoma. Ne spominjam se več dobro, kako je že bilo; a gotovo so bili na vrsti najprej govorniki, ki so bili na programu; predsedstvu shoda pa ni bilo znano, niti da on hoče zastopati Orla, niti da mora že med shodom oditi, zato mu ni naprej podelilo besede. Vsekako sem jaz temu gospodu še danes hvaležen, da je vsaj na shod prišel, ker sem hvaležen vsakemu, kdor pokaže le trohico dobre volje za stvar, ki jo propagiram. O kakem omalovaževanju ali preziranju — to mi smete že verjeti — ni govora!³

O shodu 22. januarja pa pišete: »Zastopnikov raznih organizacij, ki se bavijo s prerajanjem našega naroda, zlasti mladine, ni bilo opaziti. Morda je bilo to zborovanje namenjeno le neorganiziranim poštenjakom, ali pa razne organizacije (kakor tudi orlovska) niso bile povabljenе, ker itak marsikaj storijo za prerod.« — Na to imam odgovoriti: Zborovanje ni bilo namenjeno le neorganiziranim poštenjakom, ampak vsem poštenjakom, organizi-

ranim kakor neorganiziranim. Razne organizacije (med njimi tudi Orel) pa res niso bile posebe vabljenе, ker nikdo ni bil posebe vabljen. Na vabilih v listih je bilo izrečno zapisano: »Posebe se ne bo vabilo. Kdor ima srce za ljudstvo, bo prišel zraven.«

Skušnja me že namreč uči, da s tistimi posebnimi vabili ni nič doseženega. Zastopnik organizacije, ki je posebe povabljen, pride na oder, ker že mora priti, in zdeklamira svoj pozdrav, — potem je pa spet vse pri starem. Kdor pa pride sam od sebe, ta pokaže, da mu je res za stvar.

Dovolite torej, da ponižno vprašam: Zakaj se Orel ni nič prikazal na shodu, ko smo vabili vse, »ki imajo srce za ljudstvo«, in sicer dovolj glasno; saj so rekli, da že preveč kričimo in delamo ameriškansko reklamo —?

Na koncu Vaše notice v zadnji številki ste pa malo »žleht«, ko pišete: »Zdi se, da ta shod ni imel namena, zbrati vse ljudi in družbe, ki že davno delajo za prerod mladine in rodu, v enotno falango, ampak poleg raznih organizacij (verskih, prosvetnih, telovadnih) ustvariti novo, ali pa pokazati svetu, da za nravno obnovo dela le »Sveta vojska«, o kateri sicer ni veliko slišati.«⁴ — To malo »žlehtnobo« Vam prav rad odpustim, ker sem navajen še dosti večje. »Sveta vojska« si pa nikakor ne domišlja, da dela samó ona za nravni prerod. Ona dobro ve, da Cerkev dela za nravni prerod nedeljo za nedeljo in dan za dnem, na prižnici, v spovednici, v šoli i. dr., in tudi društva delajo bolj ali manj — seveda ne vsa, nekatera delajo le za nravni propad. A vsa ta sredstva v teh časih izredne podivjanosti ne zadoščajo, zato je treba res še posebne organizacije za to. Ta posebna organizacija bi prav rada združila vse ljudi in družbe, ki že delajo za prerod, v enotno falango, — samó združiti se morajo dati. Združimo se torej! Hvaležen Vam bom, če mi poveste, kako si Vi to združenje mislite.⁵

O »Sveti vojski« ni veliko slišati, pravite. Veste, zakaj ne? Zato, ker ljudje nočejo slišati o njej. Ali veste, da smo imeli že na stotine in stotine predavanj o alkoholu po celi Sloveniji? Da smo

¹ Smo proti dolgovoznim preprirom v mesečnih listih. Orli smo v načelu za vse dobro in plemenito ter dolžni svoje načelo resno izvajati v življenju. Nismo protialkoholna združba, zato nam nihče ne more očitati, da v tem oziru še nismo na višku. Da pa se tudi za treznost resno trudimo, nam nihče ne more utajiti. Ako uspehi niso dosti veliki, ni krivo vodstvo. Upoštevamo vsak dober svet, komandirati pa se pustimo le od bogodanih in pa od svobodno izvoljenih vodnikov, ker smo avtonomna organizacija. Hvaležni smo za dobrohotne opomine in zato smo veseli, ako poštna kritika, ki obsoja naše slabosti, podpre naše vodstvo v njegovem prizadevanju. Čast g. svetniku Janezu K., prvoborcu zoper alkoholizem, kletvino in vsakršno posurovelost. Njegovi trudi in boji so obéudovanja vredni, njegovim metodam pa ne moremo vedno slediti, ker se nam včasih ne zde primerne. Uspehov bomo veseli in tudi to radi priznamo, da smo Orli izvečine še daleč od popolnosti, po kateri moramo hrepeneti. Upamo, da bo ta spis po svoje pomagal k napredovanju, zato ga objavljamo. — Uredništvo.

² Glej poročilo »Za nravni prerod« v 2. številki Mladosti 1922 na str. 29—30.

³ Cenimo tudi svoje delo in imamo tudi nekaj samozvesti. Odtod naša občutljivost.

⁴ Mišljeno je, da zadnje leto ni o njej dosti slišati.

⁵ Imamo že dosti poglavarjev, ne želimo si še novih!

izdali že celih 18 brošur o tem? Knjižice »Sveta vojska« same se je tiskalo in razpečalo 25.000 izvodov? Da smo izdajali že celih 14 let protialkoholno glasilo »Zlato dobo«? Razen tega smo pisali o tem po drugih listih. Tako, da sem slišal že večkrat: »Bežite no, Kalan ne zna nič drugega kakor samo tisti svoj alkohol!« Kdo pa ve za nešteta pota in vloge, ki jih je »Sveta vojska« naredila v teku let na razne oblasti? O tem res v javnosti ni bilo nič slišati. Dvajset let bo kmalu, kar vpijem — glas vpijočega v puščavi — v slovenski svet, naj se že vendar zgane in vzdigne zoper tega morilca naše morale, naše vere, naše vesti, naših dni, naših ljudi. Vpijem, da sem postal že hripav. In zato o »Sveti vojski« ni veliko slišati. Vsi sobojevniki — modrejši od mene — so me že davno zapustili, ker nočejo prazne slame mlatiti. Jaz še migam in po raznih odmorih zopet vedno znova poskušam. A kdo oslabi in bi jaz ne oslabil? Ko bi jaz hotel govoriti in pisati, kaj sem v teku osemnajstih let že vse poskušal, koliko pisal, govoril, letal, prosil in rotil, pa kaj sem za vse to prejel in doživel, koliko nasprotovanja in neuspehov, bi bila to strašna obsodba katoliške brezbriznosti.⁵ Ali se tako dela za stvar, ki je — vsaj v nekem oziru — v resnici rešilna za narod in vero?! ... Ako se pa potem, ko me ožji somišljeniki tako na cedilu puščajo, oziram okoli sebe in pozdravljam vsakega sotrudnika, naj mi pride od katerekoli strani, pa našim ljudem zopet ni prav. »Glejte ga, s cestinarji in grešniki je!«

Za obupati je! — a obupam ne! Pri vseh teh težavah me dobra volja še ni popolnoma minula. In odnehati ne mislim še, — naj je že to svetu prav ali ne.

Po vsem tem pa mi dovolite nazadnje še smelo vprašanje: Kaj pa je — po tolikem trudu in prizadevanju »Svete vojske« — v teku petnajstih let svojega življenja storil Orel proti pijančevanju? ... Ne rečem, da ni storil nič; nikakor. Večkrat se je o tem govorilo, sklepalo in pri-

⁵ Morda ta brezbriznost ni tako strašna, ako se nanaša bolj na osebo in metodo vojskovodja, kakor na cilj boja?

poročalo, — a vendar je bilo vse to bolj frčanje kokoši, ki je peruti visoko ne neso, ampak kmalu nazaj pade, kakor ponosen polet orla... (Ne bil bi te primere rabil, ko bi mi je ne bili sami na jezik položili.) Ni še en mesec tega, kar mi je urednik nekega katoliškega lista trdil: Na naših prireditvah se ravnotako pije kakor na liberalnih, na orlovskih ravnotako kakor na sokolskih. Jaz sem mu ugovarjal: O, menda vendar ne! Jaz sam sem bil 15. avgusta 1920 v Trebnjem na svoja ušesa poslušal celo noč vpitje in rjojenje in zjutraj ob šestih na svoje oči gledal pijance, ki so se vleкли s sokolske veselice. Kaj takega se na orlovskih veselicah menda vendar ne godi! — Tako sva govorila. A glejte, v kakšnem slovesu je v tem oziru Orel... Jaz pa toliko vem, da je veliko odsekov Orla »Prerod« nazaj poslalo, približno toliko kakor sokolskih (!). To je zelo značilno... Tudi g. urednik »Mladosti« sam je nedavno neke priznal, da se Orel protialkoholnega vprašanja še ni resno lotil. In šele po petnajstih letih (!) mora klicati dr. A. L.: Ura je že, da vstanemo iz spanja!...⁶

Radoveden sem, ali Vas bo ta klicar vzdramil in dvignil na noge ali ne. Glejte, telovadne in športne organizacije drugih narodov, Skavti, nemški »Wandervogel« imajo v programu eno prvih točk: boj alkoholu in tobaku — popolno abstinenco. Meni še na misel ne pride, da bi zahteval od vsakega Orla, da bodi abstinent. Toda dokler bosta alkohol in gostilna igrala pri Orlu toliko vloge kot doslej, oprostite — ne pričakujem temeljitega preroda. Načela imate brez dvoma prava, lepa in blaga. A glavno je izvrševanje načel, praksa, življenje! S tem boste imponirali.

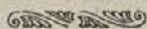
Orel, ne bodi ne kukavica, ne kokoš, ampak — orel! Dvigni junaško svoje peroti h krepkemu poletu — za prerod naroda!⁷

Bog živi!

Jan. Kalan.

⁶ Prosili smo ga. Sklepi vodilnih odborov, določbe Poslovnika in pisanje »Mladosti« od leta 1908. dalje zavračajo to obtožbo.

⁷ Amen — naj pristavi vodstvo Orla z intenzivnejšim delom za treznost!

F. A. S. C. I.

(Federazione associazioni sportive cattoliche italiane).

V 9. številki (l. 1921) smo čitali (stran 135) prvo poročilo o italijanski katoliški telovadski zvezi. Od tedaj smo dobili v roke glasilo te zveze »Stadium« (beseda je grška

— Stadion — in pomeni: tekmovališče), boren časopis v izmeri 25 × 35 cm, ki pri naša telovadske in vzgojene spise in poročila. Iz lanskih števil (izhajajo 14 dnev-

no), ki pišejo ponajveč o tekmah te zveze v Rimu (3. 4. 5. septembra 1921, ob priliki 50 letnice zveze katoliške mladine Italije: *Giuventù cattolica italiana*), posnemamo naslednje zanimivosti.

Večina ital. telovadskih društev se ravna po pravilih, ki določajo: ime (n. pr. Vera, Za dom in altar, Moč in sila, Sv. Filip Neri, Kvišku srca, Benedikt XV, Zmaga); namen (telesna, нравna in verska vzgoja, krščansko bratstvo in ljubezen do domovne); sedež društva (krožka, odseka), ki ga odbor lahko izpremeni; člani so: častni, ustanovni, sodelujoči (telovadci, naraščajniki itd.). Telovadci (po 15. letu) plačajo letno 0.25 lire zvezi, društvu pa mesečno določeno vsoto; naraščajniki ne plačajo nič.

Odbor: predsednik, cerkveni pomočnik (imenovan ali vsaj potrjen od škofa), podpredsednik, tajnik, blagajnik in več svetnikov. Voli se za eno ali več let, ob določenem roku jih več odstopi in se z volitvijo dopolne. Člane izključuje občni zbor na predlog odbora. Izpremembe pravil se vrše le, ako to zahteva vsaj četrtnina članov 3 mesece pred občnim zborom in jih sklene dvetretjinska večina.

Letošnje proste vaje sestoje iz treh skupin, katerih vsaka ima po 3 vaje. Vaje 1. skupine so 4 preprosti gibi, ki se štirikrat ponavljajo (po dvakrat v vsako stran ali pa najprvo eno —, nato obojestransko) brez presledka (drže). Vaje 2. skupine imajo po 4 gibe v $\frac{1}{4}$ taktu (2 in 4 drža), ki se vadijo zapored obojestransko. Vaje 3. skupine pa so $\frac{1}{4}$ z držami na 3. 4. ali 2. 3. 4. Drže so predpisane za položaje, ki so fiziološko izdatni. V splošnem niso vaje ne težke, ne lepe, odgovarjajo pa fiziološkim zahtevam. Gibov vsebujejo (48 + 24 + 24) 96, oziroma le 32, ki se ponavljajo v drugo stran in obojestransko. Takt = 70 v minuti.

Omenjena slovesnost bi se bila morala vršiti že l. 1918, a šele l. 1921 so jo mogli izvesti in še to pot je tekmovalo le 54 društev iz vseh delov Italije.

Tekme dele Italijani (F. A. S. C. I.) v 6 kategorij: 1. predpisane vaje za člane (A za četo 25 ali več, B za 19 do 24 telovadcev), za naraščaj (13—18 telovadcev), vaje za početnike (8—12); 2. tekme društev: v vlečenju vrvi, metanju kopja in suvanju krogle; 3. prosta tekma čet: na orodju in v skupinah; 4. v vojaški telovadbi; 5. tekma posameznikov v umetni telovadbi (krog, drog, bradlja, konj, skok) in v gibčnosti, v lahki atletiki in moči (krogla, dviganje bremen, kopje, tek, mešani skok) za člane

in naraščaj, 6. tekma posameznikov in društev: v skoku (na daljavo, v višino, s palico), vlečenje vrvi, metanje krogle, kopja, tek na 100 m in 5 km, hoja na 10 km, mešan skok vrst in štafetni tek.

Za načelnike so priredili v večjih okrožjih tečaje. Za proste vaje so objavili preproste skice (kakor naše strasbourške vaje) z razlago.

Društva, vrste in tekmovalci, ki dosežejo določeno število točk pri tekmah, dobe darilo. Darila so zvezina in posebna (darovana od drugod). Zveza določi in da izdelati medalje in odznake (plakete), drugi darovalci pa določijo najraznovrstnejša darila za najboljše tekmovalce (posameznike ali društva). Poleg zmagovalcev se odlikuje tudi društva, ki so najbolj številna, ki z velikim številom tekmujejo v višjih kategorijah (A. B.), ki imajo svojo godbo ali fanfare, ki pridejo od najdalje ležečih krajev in ki tekmujejo v več kategorijah. Medaljo I. velikosti dobe zmagovalci z 90 %, za 80 % II, za 70 % III. velikosti, tekmovalci vplačajo vpisno takso 3 lire, vrste 5 lir.

Srebrne medalje so darovali za zmagovalce F. A. S. C. I.: kraljica-mati, vojno in naučno ministrstvo; druge darove (ure, vrednostne papirje, umetnine, servise, okraske, vaze, statuete) pa razna ministrstva, denarni zavodi, organizacije in podporniki.

Iz inozemstva je došla v Rim samo Fides iz Lugano in Virtus iz Locarno (italijanski del Švice).

Take prireditve že niso imeli 8 let (od l. 1913 v Rimu).

Nekateri doseženi uspehi so: skok v višino 160 cm, v daljino 608 cm, ob palici 2.75 m, krogla 10.48 m, disk 31.12 m, kopje 38.55 m.

Tekmovali so v soboto cel dan; v nedeljo pa se je vršila slovesnost po sporedu: ob 8. uri sv. maša, pohod v Vatikan, ob 11. uri slovesna avdiencia pri sv. očetu (nagovor, razgovor, blagoslov, himna katoliške mladine), ob 4. uri pop.: javna telovadba, tekme in nastop skavtov. V ponedeljek: 6.30 zjutraj maša sv. očeta, obnovev posvečenja presv. Srcu Jez. in Te Deum, nato nadaljevanje tekem, Nedeljska sv. maša se je vršila na trgu Sv. Petra.

Pri javni telovadbi so telovadili: na orodju, proste vaje v 3 skupinah, defilacija, piramide in nastop skavtov (tudi oddelek iz Belgije). Zvečer so se sešli na zaključnem banketu zastopniki pokrajinskih zvez, sodniki in vodstvo zveze.

Javna kritika časopisja o tem nastopu je ugodna z ozirom na to, da je bil ta na-

stop prvi po vojni. Tekme pa so trpele vsled raznih slovesnoti in med sodniki je bilo več sportnikov, ki niso bili zadosti usposobljeni soditi telovadbo.

V splošnem smemo trditi, da je telovadska vzgoja v Italiji slična oni v Franciji, a manj vsestranska in popolna. Higienična

in fiziološka načela stavijo nad strumnost in eleganco. Zveza nima velikega vpliva na društva, vendar zavzema med drugimi italijanskimi telovadskimi zvezami častno mesto; z inozemstvom pa nima razvitih stikov.

J. H.

Poročilo o praznovanju 25letnice Zveze katoliških mladinskih društev Nemčije.*

Obenem s 25 letnim jubilejem Zveze so obhajali binkoštni teden 1921 v Düsseldorfu (Porenje) nemški katoliški omladinci 300 letnico prvih katoliških mladinskih društev. To ogromno slavlje, delo in parada obenem, je bila prva javna manifestacija članov in voditeljev Zveze po vojni. Kakor so v 16. in 17. stoletju prva društva imela nalogo preporeda družbe, podivjane po krivoverskih zmedah in 30 letni vojski, tako vrši 3666 društev danes, po svetovni vojni v podobnih razmerah enako važno nalogo, ne z organizacijo revolucije, (kakor socialistična mladina), ampak z uveljavljanjem Kristusovih načel po zgledu in kulturnem delu katoliške mladine.

Načelo in delo za uveljavljanje načela v družbo, oboje so poudarili govorniki in debaterji. Glavno, osnovno in vrhovno načelo, izvor in cilj vseh načel in vsega praktičnega dela jim je nauk Kristusa in njegove Cerkve. Ne napadajo drugomislečih, ampak z doslednim in radikalnim izvajanjem katoliškega nauka grade nemoteno novo družbo, dajejo narodnemu razvoju novo smer k Bogu, Cerkvi. Katoliški svetovni nazor v glavi, srcu, na jeziku, v vseh oblikah življenja poedinca in družbe, to hočejo, to v veliki meri tudi že dosegajo pri članih (350.000) in njihovih družabnih krogih. Tudi ljubezen do naroda in države poudarjajo; a ne sejejo sovraštva do drugih narodov in držav — to dela narodnostni liberalizem, ki je zapeljal Nemce v katastrofalno vojsko — ampak delajo za krščanski preporek svoje domovine. Izrekli so prepričanje, da je Bog poklical katoliško mladino, da vzbudi iz razvalin vojske novo, lepše življenje, zgradi boljšo domovino ne da bi še preostalo iz predvojnih časov prej razbila, potem pa čakala, kdaj bodo revolucionarji iz vzhoda prinesli novo življenje (kakor mislijo in delajo socialisti). Potek tedna je pokazal

tudi, kako tesna vez medsebojnega spoštovanja in zaupanja veže člane in voditelje. Voditelji odredajo cilje in smer, uče in svetujejo, mladi člani pa v svobodnem delu razvijajo svoje talente.

Tudi gosti iz Avstrije, Poljske, Češke, Italije švice, Luksemburga in Nizozemske, pa zastopniki protestantske mladinske zveze so prisostvovali vsem točkam celotenskega sporeda, sv. oče pa je poslal svoj blagoslov.

Glavni govori so bili: Postanek, razvoj in cilj kat. mlad. društev v Nemčiji; hotenje mladine; zmožnosti mladine. Iz vseh jasno odseva prepričanje: vera je najgloblje jedro vse dobre izobrazbe in vzgoje.

Poleg te obstojajo še druge katol. mladinske zveze (bavarska, dijaška, abstinent-ska, rokodelska itd.), tako da štejejo organizirani kat. omladinci Nemčije (v Düsseldorfu so si nadeli skupno ime: Katholische Jugend Deutschlands — katoliška mladina Nemčije) $\frac{1}{2}$ milijona članov (samo moških!).

Po poklicu je 45.6 odstot. delavcev, 26.6 rokodelcev, 18.7 kmečkih sinov, 5.9 odstot. trgovcev, 4.9 dijakov, 3.3 uradnikov. Največ društev ima mesečne (nekatere celo tedenske) cerkvene sestanke, po eno tretjino imajo tedensko, 14 dnevno ali mesečno svetne sestanke, skupno sveto obhajilo imajo: mesečno 36.4 odstot. društev na 2 meseca 12.3, četrtletno 44.2. Članov je v odsekih: evharističnem 21.6 odstot., literarnem 7, socialnem 16.4, abstinentnem 7.4, pevskem 14, godbenem 14, telovadskem 33.6, nogometnem 34.8, izletniškem 12.7. Knjižnice ima 28 odstot. društev, 51 rabi druge knjižnice. Čebelnice ima 40 odstot. društev, vlaga 19 odstot. članov. 15.5 odstot. društev ima svoj dom. Strokovno organiziranih je 40 odstot. članov-strokovnih delavcev. Častnih članov (bivši člani odrasli) je 96.000. 60 odstot. članov je v starosti 15—17 let, 40 odstot. nad 17

* Za uvod preberi poročilo o tej Zvezi v Mladosti 1921 št. 6.—7., str. 91—95.

(do 25) let. (Socialisti imajo organiziranih 120.000 omladincev — obojega spola in vseh verstev). V vojski je bilo od mnogih društev do 90 odstot. članov (ali celo vsi), polovico jih je nekaterim društvom padlo, do 60 odstot. bilo ranjenih.

Zveza ima sedaj v 25 prostorih 48 nastavljencev (3 duhovniki, 1 akademik-knjižničar, 1 igralec, 1 tel. učitelj, 2 učitelja, 1 arhitekt itd.). L. 1920 je izdala 104.190, prejela 30.000 pisem in dopisnic. Časopisov izdaja 8.

Potek slavnosti.

V petek 13. maja zvečer so dospeli prvi gostje v Düsseldorf: 16 Tirolcev. Tekom sobote 14. maja so prišli tisoči zlasti iz bolj oddaljenih krajev. Zvečer je 17 godb domačih društev (bobnarji in trobentači) z mirozovom oznanilo mestu, da se bliža binkoštni teden katoliške mladine. Zbiranje in nastanjanje taborjanov se je še pomnožilo v nedeljo 15. maja, dokler se ni začel teden s pozdravnim večerom ob 7. uri v mestni dvorani in je trajal do 11. ure. 25 nagovorov, prebiranje telegramov in pisem, prekinjenih tuintam po orkestru, je izpolnilo večerni program.

Ponedeljek (16. maja), imenovan »jubilejni dan«, so začeli tisoči s sprejemom sv. obhajila. Ob 9. uri je nastopilo 200 zastav in deputacij pred cerkvijo M. B. k sprejemu kardinala, kolinskega nadškofa dr. Schulte, ki je pontificiral. Nato se je zbralo v cesarski dvorani do 3000 omladincev k slavnostnemu zborovanju. Prvi je govoril generalni zvezni predsednik mons. Mosterts (prebral je tudi pozdrav sv. očeta), za njim kardinal v imenu nemških škofov. Po pozdravu zastopnikov države in mestnega župana so ob poldveh hiteli kositi. Medtem je prišlo na kolodvor še 10 posebnih vlakov.

Popoldne se je vršil obhod, defilacija mimo Zvezinega doma, pred katerim so sedeli na tribuni: kardinal, vodstvo Zveze in dostojanstveniki — gostje. Med zastavami je bilo največ — belorumenih (papeževih). Društvena zastava je rumeno-belorumena. V sprevodu je korakalo nad 30.000 omladincev (med njimi več tisoč telovadcev) s 702 zastavami, 153 godbami (všteti zbori bobnarjev in trobentačev) in mnogimi simbolično okrašenimi vozovi, konjeniki in kolesarji. Končali so obhod z govorom in petjem zahvalne pesmi. Nato se je velik del taborjanov odpeljal proti domu, drugi pa so zvečer šli gledat predstavo »Tarzicij« (deček-mučenik S. R. T.).

Drugi dan tedna (torek, 17. maja), zvan »Zvezni dan«, je bil določen za občni zbor Zveze (vsake dve leti). Po slovesni službi božji je zborovalo 800 zastopnikov okrožij po običajnem sporedu (poročilo odbornikov, načrt dela, govor: Hotenje katol. mladine). Popoldne so zborovalci v 10 delavnih odsekih obravnavali podrobne zadeve (1. versko vprašanje, 2. katol. mladinska kultura, 3. kulturna vzgoja v društvu, 4. socialno vprašanje, 5. telesna vzgoja, 6. dobrodelne naprave, 7. mladina na deželi, 8. zadeve organizacije Zveze, 9. mladinsko gibanje, 10. katol. mladinske organizacije. V sredo (18. maja) je bila služba božja za umrle voditelje in člane v cerkvi sv. Andreja, v kateri je bila pred 300 leti ustanovljena prva mladeniška Marijina družba (obstoja še danes!). Potem so nadaljevali odseki razgovore. V plenarni seji so prebrale skupine svoje sklepe. Popoldne so se mnogi udeležili božje poti na grob sv. Suitberta v Kaiserswerth.

Četrtek (19. maja) je bil določen za predavanja in posvetovanja predsednikov, drugi taborjani pa so si ogledali zvezine naprave in mesto, ali pa so šli v Essen ogledovat Kruppove tovarne. Z večerno Kino-predstavo (last Zveze) je bil Zvezni dan zaključen. (L. 1922. bo zboroval o Binkoštih v Nürnbergu od 4.—7. junija).

Zadnje tri dni so posvetili telovadski zvezi »Deutsche Jugendkraft«, ki ima med 350.000 katol. omladinci že nad 100.000 telovadcev in sportnikov. Izmed inozemcev so jih pozdravili zlasti Švicarji (preds. Müller) in r. k. nogometna zveza Nizozemske, ki je pri tekmi reprezentacijskih moštev zmagala s 4:1. Poudarjali so pomen telesne vzgoje, ki pa mora dobivati smer in meje od pameti in vere. Petkova (29. maja) zborovanja je zaključil lep telovadni večer.

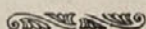
V soboto (21. maja) po sv. maši so se vršile tekme, najprvo na orodju, potem v prostih vajah, nazadnje v lahki atletiki in v plavanju. Obenem so tekmovali v metanju žoge in v nogometu.

V nedeljo (22. maja) zjutraj po službi božji so se tekme nadaljevale. Nastopili so tudi izletniki (Wanderer) z igrami in plesi. Popoldne so se vršili pozdravi inozemskih gostov in tekma v nogometu z Nizozemci. Javne telovadbe pa poveljstvo antantne okupacijske armade ni pustilo.

Tekem se je udeležilo sorazmerno malo telovadcev, ker so bile vaje pretežke. Gledalcev je bilo okrog 3000. Uspehi pa so

bili dobri. V lahki atletiki so bili najboljši doseženi uspehi: tek 100 m: 11.8 sek., 5000 m: 17, 13.2, skok v viš.: 1.35 m, v daljavo: 5.50 m, troskok: 10 m, skok s palico: 2.40 m, krogla 8.87 m, kopje: 33 m, disk: 28 m, štafetni tek 4 × 100 m: 50 sek. Tekmovali so v nižjem in višjem oddelku, l. atletiki, 12. in 10. boju, vzornih vrstah in posebnih nastopih (skupine, umetna telovadba, kombinirano orodje).

Ker imajo katoliški Nemci dobra mladinska društva in liberalna telovadska zveza ni preveč nasilna, so šele pred 2 leti začeli snovati lastna telovadna društva; enako Švicarji. Nemcem velja duhovnik kot bogodan predsednik in voditelj katoliškega društva. Duhovniki imajo tam glavno besedo in pravo odločitve, članom pa puščajo, da se na podlagi in v okviru verskega naziranja svobodno razvijajo. J. H.

Orel.

(Po Brehm-u).

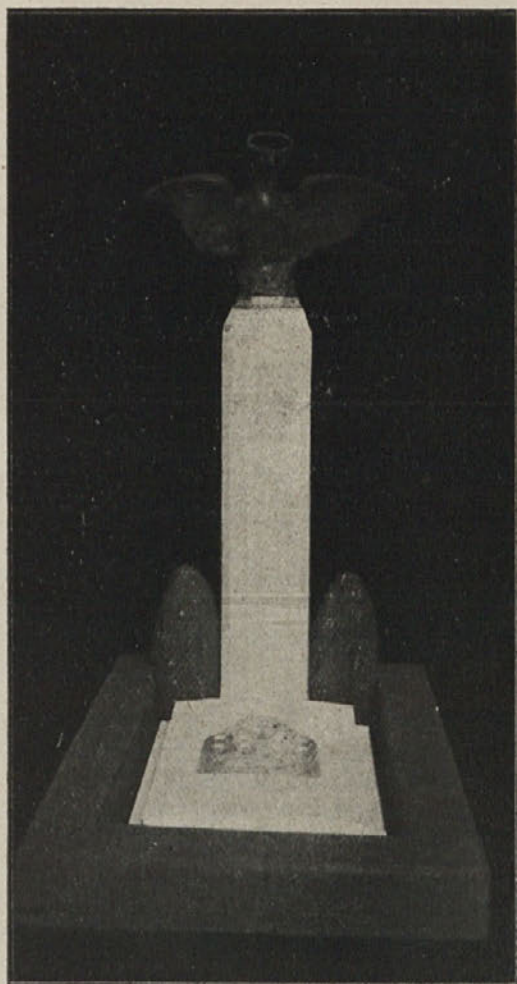
II.

Orel ne napada samo manjših ptičev, zajcev in slabotnih živali brez orožja. Tudi lisice se loti, dasi je ne obvlada vedno. Kadar stoji orel z napol odprtimi perotmi, privzdignjenim perjem na tilniku, zmagovitega pogleda in z zmagovitim krikom, kremplje zasajene v plen, je res kraljeva ptica, ki nudi krasno sliko. Znani so tudi dokazani slučaji, da je orel napadel otroka in ga odnesel, če je mogel; da, celo odraslega človeka si upa napasti, ne da bi bil k temu prisiljen po silobranu. Odnese nele pišče, ampak tudi kokoš, raco, purana, jagnje in kozliča. Vse te živali se v največjem strahu poskrijejo, ako začutijo nad seboj orla.

Le lastovke, druge ujede in najhitrejši pevci morejo uiti orlu, vse druge ptice so njegov plen. Izmed sesalcev so varne pred njim le odrasle živali, njihove mladiče in živali, ki niso večje od njega, neizprosno napada in požre. Rad pije tudi jajca, žre črve in v sili tudi sadje. Loti se celo ježa in ga uniči. Želvo zgrabi, jo dvigne v zrak in jo spusti na kamen, da se ubije. Med polem ujame tudi mrčes v odprti kljun. Plen raztrga z ostrim, izredno močnim, zakrivljenim kljunom.

Hrano najprvo zmehta v golši (krofu), potem pa želodec s svojimi ostrimi sokovi zmelje in raztopi vse, tudi kite in kosti, tako da izvrže zadaj le tekoče blato, iz kljuna pa vsakih 5 do 8 dni klobčič dlake in perja požrtega plena. (V menežarijah žre orel slamo ali seno, če ne dobi perja ali dlake.) Kakor vse ujede, žre orel lahko zelo mnogo naenkrat, pa tudi strada lahko dolgo. Dosti plena odvzame tudi manjšim roparjem, ki jih pusti loviti, potem pa jih zapodi od plena ter ga sam požre. Ujetega ptiča najprej površno oskubi, potem pa ga začne trgati in žreti pri glavi. Požre vse

dele, le kljun in čreva z blatom pusti. Preden požre vrano orel in orlica mine 20 minut, ker požirata le male kosove in se

Orel na nagrobnem spomeniku.
(Vurnik I.: Velikonočno jutro.)

pri tem venomer pazno ogledujeta na vse strani.

Gnezdit začne orlovski par zgodaj, že koncem marca. Navadno si spletata gnezdo visoko v gori, v skalovju, na policah, ki so pokrite s čez visečimi pečinami, ali pa na vrhovih najvišjih dreves. Gnezdo ima za podlago stavbo iz močnih vej, ki jih pobere orel na tleh, ali pa suhe veje odlomi od debla tako, da se iz višine pusti pasti na vejo, ki se odlomi pod njegovo težo in mu ostane v krempljih. Na to gromado našosi tanjših vej, na teh pa si postelje z mahom in listjem. Gnezdo ima 130 cm do 2 m premera, ležišče samo 70 do 80 cm. Gnezda, ki služijo orlu po več let, narastejo do velike višočine. Na skalovju je gnezdo preprosto, a navadno bolj široko.

Jajca imajo po 74×58 mm v premeru, so okrogla, belozelenkasta in rujavajo lisasta ali pikasta, s trdo, raskavo skorjo. Orlica leže navadno dvojce ali le eno jajce; vali po pet tednov. Včasih jo v sedenju nadomešča samec. Mladiči izlezajo v začetku maja, rasto počasi in začno letati šele koncem julija. Radi iztezajo neporaščene kreljuti in gledajo raz rob gnezda za starimi v višavo ali pa v dolino pod seboj. Stari zelo skrbje zanje, zlasti mati, ki jih greje, snaži, jim postilja in jih neprestano pita s požvečenim mesom. Kmalu jim neha žvečiti in jim le še raztrgava plen na manjše kosove, ali pa jih pusti, da se sami uče mesariti. Proti koncu valjenja in pitanja izgleda gnezdo orlov kakor mesnica oziroma gnojšče, na katerem leže neštete kosti, kite, glave, kremplji, perje, kože in kosci gnijočega mesa, polni mrčesa. Dobili so že v gnezdu in okoli njega ostanke 40 zajcev in 30

rac. V drugem gnezdu je našel lovec: celega in eno četrt kozliča, ostanki lisice, svizca in pet zajcev. Pogosto gnezdijo v gnezdu orla vrabci, ki živijo od ostankov in mrčesa, pred gospodarjem pa se skrivajo v vejah pod ležiščem.

Orel je strasten, silno spreten lovec. Svoj plen lovi tak odolgo, da mu upehan ostane v krempljih. Vodne ptice, ki se hočejo rešiti s potapljanjem, preganja vzrajno, dokler jim ne zmanjka sape. Ujeti ga ni lahko, ker je zelo oprezen. Težje ga je ustreliti nego ujeti v past. Najboljša vaba je labudji ali račji vrat.

Ujeti mladič se hitro privadi človeku in mu ni nevaren. Tudi drugim ujetim ujedam se privadi, vendar se rada zgodi, da ga napram manjšim obide meseno poželenje in jih požre. Zro radi vsako meso, vode pa morajo imeti dosti, ker mnogo pijejo in se radi kopljejo in umivajo.

(Dalje.)

Ruski carski orel (grb).

Orlu!

(Ivan Fajdiga.)

Ponosno tvoje je ime!
Ti kralj si višočine,
kadar peroti te lahké,
kot zlate jutranje meglé,
nesó čez hribe in doline!

Ko dneva nam prisije žar,
ti solncu si najbliže!
Kaj naše ti je brige már,
ti žarkov rajskih oratar —
kaj tebi je za naše — križe!...

In vendar!... včasí je takó,
kot da te z nami nekaj spaja,
tako počiva ti oko
nad borno našo to zemljó,
kot da pri nas ti nekaj ugaja.

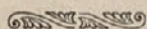
O, vem, kaj ugaja ti pri nas!
Pač čul si že tja gori,
kako pri nas skoz mesto, vas,
v očeh ponos, v telesu stas,
hitijo mladi, čili zbori!

Ti zbori tvoje pa ime
imajo na zastavi!
In vsakdo njih to zna, to vé,
da hrabro bije mu srcé
za blagor majki Slavi.

Za blagor njen in njeno čast,
za vzvišene svetinje,
za naroda kremenó rast,
za duše mu največjo slast:
Za srečo, ki ne mine!

Za vzore te vse tvegamo,
za vzore — nekrvave! ...
Čvrsto si v roke segamo
in danes ti prisegamo,
da čuješ na višave:

Tako, kot silen vzlet je tvoj,
nas volja je jeklena,
da prerodimo narod svoj,
in z zmago venčamo naš boj,
vsi vredni tvojega imena!

Ženska telovadba.

(Le3 Jeunes, št. 25 iz l. 1921.)

Dasi se peča naš list le z fizično vzgojo dečkov in mladih mož, vendar se nam zdi umestno zanetiti pažnjo vseh katoliških telovadskih krogov za gibanje, ki je našemu zelo sorodno — na fizično vzgojo deklet.

Vem, da je to vprašanje že proučeval zadnji občni zbor F. G. S. P. F. in je ta soglasno sklenil, da ne bo sprejemal v zvezo ženskih telovadnih krožkov. Zveza je imela prav! Toda ravno tako je bilo umestno, da je ta svoj ukrep v toliko popravila, da je dovolila sodelovanje pri ustanavljanju katoliških ženskih društev, ki negujejo fizično vzgojo deklet, še bolj pa pri snovanju nove zveze, ki bi skušala organizirati te krožke.

Menim, da se doslej še ni nič storilo v tem oziru in prepričan sem, da je ostala naša želja le mrtva črka. Prav tako pa je tudi gotovo, da se žensko telovadsko gibanje zelo hitro razvija in četudi se morda na prvi pogled zdi, kakor da bi isto ne imelo bogsivedi kako važen pomen za našo celokupno stvar, vendar bo to gibanje prisililo našo veliko Zvezo, da se bo morala prej ali slej baviti tudi s tem vprašanjem.

Naj navedem takoj prvi tehtni razlog. Med vsemi katoliškimi organizacijami smo edini, ki gojimo telovadbo. Hvala Bogu! Ne da bi kdaj podcenjevali duševno vzgojo, smo se povzpeli v naših odsekih do visoke stopnje telovadske popolnosti. Eno glasno priznavajo to našo sposobnost vse druge organizacije, četudi se v svetovnem naziranju ne strinjajo z nami ali pa so strogo nevtralne v verskem oziru. Tudi se naši odseki množe in žilavo razvijajo v vseh pokrajinah naše lepe Francije. Pri tem naši odseki ne životarijo kakor jetični kar tjavendan, kakor se to dogaja v nekaterih drugih zvezah, ki se le takrat zbu-

de, kadar jim vladna roka radodarno vrže nekaj podpore. Naša pot je kakor v kamen vklesana, in ne postavljamo samo zidarskih odrov, ampak tudi čvrsto zidamo. Pravi sportniki to vedo, in vojaški nadzorniki tudi! Če bi torej krožki »Katoliške vztrajnosti deklet« jeli polagoma gojiti telovadbo, ali če bi fizična vzgoja postala za katoličane obvezna in bi se sčasom skoro povsod osnovali katoliški ženski krožki, kam bodo obračali svoje oči? Gotovo na nas, na načelnike naših odsekov, na naše zvezne vaditelje. In če bi to kočljivo in važno vprašanje naravnost sililo naše škofo in voditelje škofijskih zvez, da bi se neizbežno morali baviti z njim, kje bi povpraševali za svet? Zopet: pri naših voditeljih!

Kdor se količkaj zanima za telovadsko vprašanje v splošnem, ta ve, da se nahajamo v početku velikega ženskega telovadnega gibanja in da bomo morali tudi katoličani krepko poseči vmes. Prav dobro vem, kako nezaupno in rezervirano zro nekateri naši prijatelji in najvišji cerkveni krogi na ta pokret. Smatrajo ga za nekaj poskusen naskok na temeljna pravila previdne čuječnosti, ki morajo vsikdar obdajati in ščititi nežno krščansko deklico. Preden izrečemo sodbo, moramo jasno opisati položaj in si predočiti vse nevarnosti, ki bi nastale, ako bi ga prezrli.

Nismo še pozabili na nekatere izraze nezaupnosti, ki so se svoječasno pojavljali napram F. G. S. P. F., ko je bila še v povojih. Ozmimo se nazaj in oglejmo si pot, ki smo jo prehodili, potem pa premotrimo tudi sedanjost! Kdo bi si dandanes upal trditi, da nam dogodki niso dali prav in da delo, započeto in nadaljevano po našem visoko spoštovanem predsedniku, ni bilo med največjimi in najplodovitejšimi podjetji katoliškega pokreta?

Vemo, da imajo nekateri razumniki proti ženski telovadbi tehten pomislek, ki je vsled svojih važnih razlogov vreden upoštevanja. Tudi vemo, da so dandanašnji ugovori proti organizaciji ženskih telovadnih društev dosti bolj stvarni kakor pa so bila svoječasa nasprotovanja mladeniškim društvom. Vendar si nikogar ne morem misliti, da bi Cerkev — ki tako čudovito modro prikroja svojo vnemo za duše in svojo skrb za telesa raznim menjajočim se potrebem človeške družbe — nikakor ne mogla najti praktičnih in previdno umerjenih sredstev, s katerimi bi nudila ženskemu naraščanju telesno vzgojo, ko pride čas za to, da je treba odvrniti od te generacije še mnogo večje nevarnosti in na ta način odpomoči tolikim nedostatkem, slabostim in izrodkom. Najbolj razboritim duhovom se zdi, da je taka fizična vzgoja vedno bolj potrebna. Razmere, v kakršnih delajo dekleta v mestih, so vsak dan slabše. Življenje v delavnicah, tovarnah, zlasti še v pisarnah, zaprti vzduh v velikih skladiščih, popolno pomanjkanje telesnih vaj, hrana v gostilnah, nadure, večerno delo s šivanko, še bolj pa ob pisalnem stroju, to so življenjski pogoji, ki naravnost nasprotujejo naravnemu razvoju telesa. En sam pogled v bolnico nas dosti jasno pouči o zdravstvenem propadanju večine mladih dekliških organizmov.

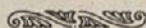
Prelepo delo usmiljenja je, priskočiti jim na pomoč. Bila bi velika dobrota zanje, dati jim možnost, da si pridobe polno mero življenske sile in tiste prvine čvrstega zdravja, ki jih pozneje uporabljajo, da mo-

rejo postati krepke matere številnim francoskim otrokom. To bi bila neke vrste neizmerna in plodonosna miloščina, ki je mnogo več vredna kot denar ali kozarec vode. Šibkim, slabotnim delavskim in meščanskim dekletom je nujno treba pomagati. Plemenito krščansko srce mora biti ginjeno ob toliki bedi.

Kar jim torej nedostaja, navadno ni to, kar mi imenujemo »življenske potrebščine«, tudi ne to, kar spada k blagostanju, ampak normalni razvoj njihovih mišic, pljuč, ravnovesje živčevja in telesnega ustroja, ki ga daje telovadba, to je telesna vzgoja.

Hvalo zaslužijo oni, ki so preskrbeli nekaterim mladenkam ugodnost, da so se vsaj za nekaj tednov mogle odpočiti v svežem zraku na deželi ali ob morju. Toda to so le osamljeni, mimoidoči pojavi, ki razodevajo le dobro voljo vsaj nekaj storiti s temi zdravilnimi sredstvi v očigled preobloženosti z delom in fizični zaostalosti. Gotovo pa je boljše zlo prehiteti, kakor iskati in lečiti. Da, prehiteti, in začeti takoj v otroški dobi; mogočna akcija stalnega delovanja bo okrepila telo, mu vlila odporno silo in podelila energijo, živahnost in zdravje.

Naj se nikar ne ugovarja, da tako negovanje fizične vzgoje zadeva le telo; zdravniki duš in teles dobro vedo, da je zlasti pri ženskah krepki telesni ustroj tudi vir moralne moči in odpora. Nikar ne prepuščajmo drugim slave umevanja te velike revščine in izvrševanja te velike karitativne dolžnosti. (Dalje.)

Orlicam.*

(Minka Črčkova.)

Smo dekliška mlada četa,
prsi diči Orla znak;
vnete za načela sveta
urno stopamo v korak!
Čednost daje nam veljavo
in poštenje slavo dá!
Kvišku dvignimo zastavo,
naj s pogumom vse navda!

V boju treba ni nam meča,
grom topov ne bo bobnel...
Iz resnice klije sreča,
naša moč je moč načel!
Sestre! složno se združimo,
držimo trdno se načel,
verno, čednostno živimo —
narod bo nam slavo pel!

* Orlice bi jo lahko pele po napevu: »Mi smo Orli...«

Kdor nikoli ne začne, nikoli ničesar ne doseže.

Vsak začetek je težak — le lenoba, vseh hudobij začetek, ne.

Izlet Orlov v Strasbourg 2.—13. avgusta 1921.

(Dalje.)

Malo začudeno so nas pogledovali sopotniki, ko so slišali imena daljnih mest in dežel iz našega pogovora, kajti prav nič nismo bili podobni ljudem, ki se potepajo po celem svetu vsepovprek. Videlo se nam je, da smo pravkar z naglico odšli vsak od svojega dela, eden iz pisarne, drugi iz delavnice, ta od nakovala, oni od pluga. Vsi pa smo bili židane volje, ki je rastla s potjo, polni želja in odločnosti, da proslavimo slovensko ime.

Prav do Špilja je trajal ta trening. V globini srca sem sicer gojil prepričanje, da so bratje mnogo bolj telovadci kot pevci, rekel pa nisem nič, ker ima vsak svoj okus in je dobra volja včasih več vredna kot dober glas.

V Špiljah so nas prevohali »Istrajharji«. Šlo je po sreči, izvzemši seveda brata Korelna, ki je celo pot vso smolo potegnil nase. Ker je nekadilec, so mu kadilci nabasali žepe s tobakom. Toda,

Jugoslovanska orlovska četa v Strasbourg.

Po vrsti od leve na desno: Jernej Hafner, A. Valand, Jos. Ramoveš, Frank Pavlin (z zastavo odseka Trbovlje), Fr. Slana, K. Sparhakl, Dolinar, Krošelj; srednja vrsta: Grohar, Šranc, Regali, Ahačič; spodnji: N. Velikonja, Jos. Langus, Lev Rihar, Jos. Pirc, knezoškof dr. A. B. Jeglič (častni član zveze), Kermavner, Zmave, dr. Ivo Pirc, Pavlič, Rupnik.

Maribor — Špilje.

Nismo dolgo čakali na vlak, ki je pripeljal brate iz Ptuja. Ko smo zložili prtljago na en kup, smo pregovorili carinike, da so nas posebej prevohali in nam zaznamovali prapor (s krasnim orlom na vrhu), da ne bi ob vrnitvi morali plačati uvozne carine.

Komaj smo posedli svoj oddelek v vozu, ki nas je imel peljati čez mejo na Dunaj, že se je pričel »trening« v netju. Pesmi so bile krotke in domače, glasovi bolj jekleni kot bronasti, ampak moč je bila v njih toliko, da se je potresal voz.

dočim smo vsi, ki smo nosili seboj več duhana, srečno prestali preiskavo, so njemu dva zavoja zaplenili. Jaz pa sem vlekel tako mogočno iz pipe in kazal jeblajtarjem mehur s tobakom, da se o mojih smodkah in cigaretnem tobaku še sanjalo ni nikomur. Ker je ob našem vlaku stal švicarski vlak z našimi Amerikanci, smo tem rojakom hiteli razlagat čudesa iz Jugoslavije.

Kot disciplinirana četa smo nutili spati na klopih, kovččkih in policah svoje poglavarje, drugi pa smo prezijali in preklepetali celo noč. Ko se je začelo daniti,

smo imeli romantični Semering že za seboj in preden smo si mogli vsi urediti toaleta, smo obstali na Dunaju.

Na Dunaju.

Komaj smo izstopili (v torek 3. avg.) na peronu, nas je že sprejela družba čehoslovaških Orlov in Orlic dunajske kolonije v V. okraju. Odvedli so nas s tramvajem naravnost v svoje društvene prostore, kjer smo se pošteno osnažili in preoblekli, potem pa smo v bližnji kavarni zajtrkovali in naredili načrt, kaj bomo čez dan počeli.

Razpršeni na več oddelkov smo begali po mestu, kupovali drobnarije in gledali zanimivosti pod vodstvom bratov z Dunaja, dočim sta se dva brata cel dan borila za vozne listke do Solnograda. Vse sta obletala, prav do železniškega ministra, pa brez uspeha. Naposled sta jih dobila od vratarja na postaji proti »nagradi« 500 K od glave. Jaz sem ogledal tovarno telovadnega orodja tvrdke J. Plaschkowitz v III. okraju, ki obstoja že od l. 1848. in izdeluje vse potrebščine telovadnih organizacij v lastnem obratu. Lepe reči ima in po ceni, a carina žal onemogoča nakup. Lastnik je tarna o slabih časih in ni upal navesti nikake cene, ker se vrednost blaga in denarja venomer menja.

Zvečer so nam dunajski bratje priredili veselo presenečenje. Organizirali so lep nastop Orla in prijeten družabni večer. Če bi bila večerja tako dobra, kakor so bili govori, petje, godba in telovadni nastopi, bi bili kakor doma. Tako pa nas je golaž iz kosti in prozoren pol-cmok opozarjal da smo na Dunaju. Vendar smo imeli vsi občutek, da smo med brati in da tvori ta večer nekak most med Mariborom 1920 in Brnom 1922. (Slika v Mladosti št. 2. str. 21. je bila ta večer narejena). Slovo je bilo slično onemu v Ljubljani ob odhodu čehoslovaških bratov po taboru v Mariboru. Do 100 oseb nas je spremljalo ob 10. uri zvečer na postajo in z nemim začudenjem so gledali na živahni spreved Dunajčani, ki niso vedeli, kaj gostoli in cvrčijo ta vesela družba tujcev.

Dunaj — Solnograd.

V poletnem času so vlaki iz Dunaja proti goram prenapolnjeni. Premočerji od potu smo sedeli drugo noč brez spanja v vlakcu ter zbijali dobre in slabe šale. Meni, ki sem že v letih, se je zdela najsibša ta, ki jo je na moj račun zbil brat Alfonz. Komaj sem namreč zbasal iz ene police za

prtljago vse kovčke pod klopi in se jel dvigati na to ležišče, že me je prehitel ta šaljivec in se s krohotom, brez besedi, zleknil podolgem po polici, kjer je »sladko« smrčal, medtem ko sem se jaz potil med ostalimi dušami v vicah pod njegovim rajem.

Hladno jutro nas je potolažilo. Uživali smo poleg kranjskih klobas krasen razgled na gorske kraje Solnograške, v Solnogradu pa smo gladko prestali carinski pregled. Gladko in po ceni nas je potegnil vlak skozi lepe bavarske kraje v Monakovo.

Monakovo.

Imeli smo dobro misel, ko smo sporočili katoliški prosvetni centrali za južno Nemčijo v Monakovem, da pridemo ta dan (sreda 4. avg.) tja. Kakor na Dunaju češki Orli, so nas tu sprejeli zastopniki mladinske zveze in nas peljali kot goste v enega katoliških zavodov (za dijake in rokodelske pomočnike), ki ga oskrbujejo redovnice. Komaj smo prišli, spravili prtljago in se umili, že so nam prinesli obilo kosila in bavarskega piva. Tekmovalci so se seveda po naročilu sv. Pavla zdrževali vsakega alkohola in požirali s krompirjevo salato sline ob pogledu na peneče se vrče monakovčana.

Po kosilu smo se razdelili in se klatili po lepem, pravilno zidanem mestu. Eni so se šli kopat, drugi so kupovali razglednice in pisali sestrčinam, jaz pa sem ogledoval v številnih izložbah trgovin s tobakom pipe. Škoda, da nismo imeli denarja; kupovalo se je zelo poceni. Najzanimivejši je bil ogled prosvetne centrale (Leohaus) za južno Nemčijo, ki ima svojo tiskarno, trgovino in okrog 50 pisarniških uslužbencev, skoro toliko kot ona v Düsseldorfu. Tudi telovadnico katoliških telovadcev smo šli gledat.

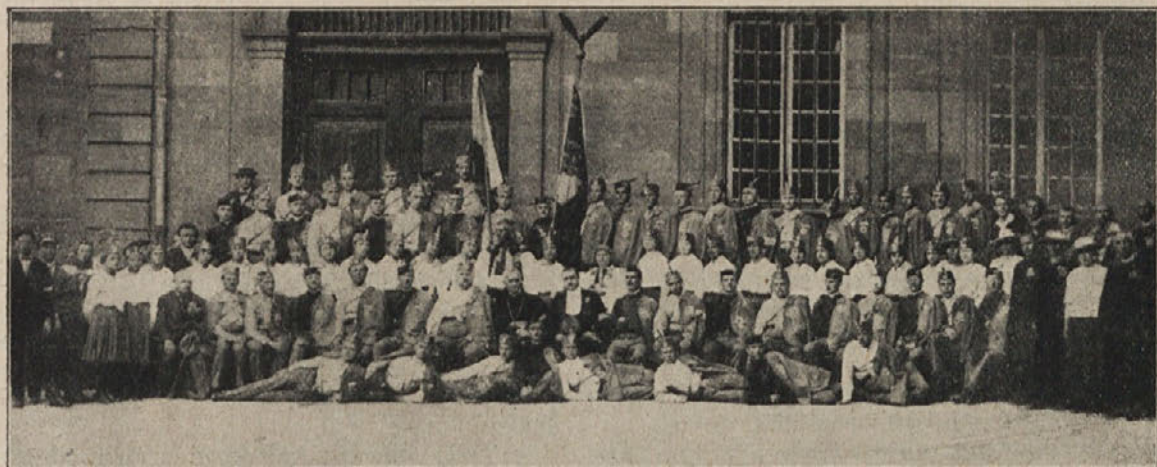
Zvečer so nam Monakovčani improvizirali v obednici rokodelskega doma družabni večer. Pomočniki so peli enoglasne, za naša večglasnega petja vajena ušesa mnogo predolge pesmi in kuplete, pripovedovali svoje šale in izrekli več zdravic, iz katerih je zvenela trpkost užaljenosti nad nespravljalivostjo Francozov, ki še vedno izključujejo Nemce iz mednarodnih zvez. Potolažili smo jih s prepričanjem, da ni daleč čas, ko bodo tudi francoski katoličani premagali svojo narodnostno napetost in se spravili pod vplivom katoliške vzajemnosti z njimi. V spominsko knjigo pa smo jim napisali, da se trudimo v zvezi s Švicarji, Alzačani in Luksemburžani zla-

sti katoliški Jugoslovani in Čehi, da bi čimprej dogradili zlati most strpljivosti, po katerem bi mogla prava nesebična katoliška bratska ljubezen zvezati katoliške sinove od vekov si sovražno nasproti stoječa naroda Nemcev in Francozov.

Korist bi imeli od tega tudi mi mali narodi, ki se v velikih bojih od pamtiveka pobijamo za tuje interese. Mi ne ogrožamo nikogar, ker smo premajhni za to in znamo ceniti svobodo od tujega pritiska. Zato smo v zvezi z drugimi malimi plemeni poklicani pripravljati tla svetovnemu miru in pravi demokraciji. Tako obenem proslavimo ime Kralja miru in sprave, ki je za vse živel, trpel in umrl, da bi vse odrešil in osvobodil. Tako lahko pokažemo, da da naša vera ni le za tolažbo starih ženic, ampak najmočnejše sredstvo zoper zmote in zablode, ki tirajo narode v nesrečne vojske. Katoliška mladina je poklicana današnje dni, ko so vsled vojnih grozot in trpljenja zrahljana srca in duše dovzetnejše za pametne misli in blage želje, s Kristusovim naukom o resnici, pravici in ljubezni, ki velja za male in velike enako, prekvasiti narode na novo s pravo krščansko idejo o družini narodov, ki se ni mogla oddaljiti od Boga, da ne bi obenem zašla v močvirje nesrečnih zmot in bojev.

»Slabotne in prezirane si je izbral Bog, da osramoti mogočnike tega sveta«, sem nehote mislil, ko se mi je ob razgovorih z Nemci, Francozi, Švicarji itd. odprl duševni pogled na te krasne najvišje cilje, ki nam jih stavi naša orlovska organizacija. Preprost kmečki fant najmanjšega naroda — graditelj družine narodov in svetovnega miru! Res, biseri leže v globini orlovstva in božje poslanstvo je v njem. Kako majhno, postransko je vse, kar ovira in nasprotuje tem vzvišenim ciljem; kako veliko, pomembno je vse, kar služi v njih dosego, četudi se zdi površnemu opazovalcu otročje, nesmiselno (kakor n. pr. posamezna seja, fantovski večer, telovadna ura, predavanja). Fantje, prožeti takih misli o našem delu, bi se dvignili do solnca na orlovskih perutih; prijatelj in protivnik bi morala kloniti glavo v spoštovanju do takih Orlov, ki stoje z dušo in telesom v službi tako veličastne ideje.

V četrtek 5. avg. zjutraj smo se poslovili od svojih prijaznih gostiteljev, ki prav čisto nič niso bili podobni tistim Vsenemcem, ki so nas hoteli na salati pojesti, in smo se na novo poživljeni po dobrem spanju z brzovlakom odpeljali preko mest Ulm, Stuttgart, Karlsruhe in Baden proti francoski meji. (Dalje.)

Jugoslovani in Čehoslovaki (pomešani) v Strasbourgu.

Stric Jaka.

Spisal Jeremija Gotthelf. Poslovenil N. Velikonja.

V.

»Toda kaj sem hotela že reči,« je zaobrnla besedo. »Mislim, da ne zamerite. Radi obleke Marički. Prav posebno opravljen dekle ni, vsaka kuharica je boljše.

Pomislite: ima samo štiri kučemajke, naj-novejša je že tri leta stara, in ne več kot tri ducate ošpetljev, pomislite, boter. O drugem sploh ne govorim. Saj vam nič ne rečem; vem, da možakarji teh stvari ne raz-

umete, pa sem si mislila, da moramo ženske stvar urediti, saj smo za to na svetu, da mislimo tam, kjer manjka drugim razum.«

»To imate pa prav,« je rekel starec. Na take stvari človek res ne misli, toda če nas kdo na to z maniro opomni in ne s cepcem, smo mu hvaležni. Seveda, seveda, Marička mora biti oblečena, kakor se spodobi. Dajte ji napraviti, kar je potrebno, in kar stane, bom že plačal.«

»Oh, dobro, to bi bilo eno, in hvala vam; sem si takoj mislila, da vam manjka samo na tem koncu, na spominu, ne pa na dobri volji. Kjer je volja, tam se spominu lahko pomaga, z maniro, se razume. Pa še nekaj je, kar mora biti drugače, svoje punce ne morem v tem pustiti. Ono drugo deklino, Barbko, ali kako ji je ime, ste vzeli v hišo, ne da bi vprašali Maričko, ali ji je prav in ali jo more rabiti. Pa ji je zdaj strašno zoperno in ona druga mora preč, sicer pojde Marička. Saj ji nič ne pomaga, nič ne zna, si ne da nič dopovedati, ne zna drugega kakor prenašati besede in delati zdražbe. Ona druga je najslabši posel pod solncem in to je res, boter, če mi verujete ali ne.«

»Ravno prav, botrica,« je odgovoril stric. »Prav o tem sem hotel začeti. Pa le ni res, da se eden nas ničesar ne spomni.«

Botrici je postalo nekoliko vroče; nekoliko prehudo je prišla, pa ni nič pokazala.

»Glejte, botra,« je nadaljeval stari, »ravno mislil sem si, da Marička tu pri meni izgublja čas; svoja najboljša leta preživlja pri meni, ne da bi se kaj učila.«

»To je res,« je dejala botra, »dobrega nima punca ničesar; saj se mi je že včasih smilila. Tako privezana in uklenjena je, da bi jo bila že skoraj vzela s seboj, če bi si ne bila mislila, da bo enkrat za to poplačana. Zavrgli je pač ne boste.«

Starec se ni dal premotiti.

»Slabo dekletu ni; nihče ji več ne ukaže, nego sama zmore. Mnogo kmetie je v dolini okoli, ki niso tako lastne gospodinje kakor ona. Toda kakršna so že mlada dekleta; če bi jo z medom mazal, bi se šobila. Zato sem pa mislil, ali ne bi kazalo, da bi šla Marička nekoliko na Laško, da bi se naučila jezika, kuhanja in lepega vedenja. Najprej bi bila tam natakariča. Imam dobrega prijatelja; pri njem bi bila punca kakor gospa in nič slabše. Pozneje bi postala lahko, če bi hotela, krčmarica ali kaj. Gostilen je temà na prodaj; če bo pa še nova cesta tod mimo, kakor pravijo, bi bil tam

doli pri velikem orehu prostor za novo hišo kakor nalašč.«

Botri se je po teh besedah odvalil kamen od srca ter prižgala nova luč.

»Stvar ni napačna,« je dejala, »toda jaz moram misliti na vas. Kako boste šaljali, če Marička odide? Z Barbko ni nič, in čimprej zapodite to punčaro, tem boljše za vas. Bom pač preskrbela koga drugega? Mogoče bi pa našla koga, če bo stvar seveda po godu tudi Marički; to je poglavitno.«

»Seveda,« je dejal stric, »nekoliko ne navadno bo sicer pri hiši, ko odide, pa človek mora znati potpeti na svetu. Že Marička bo mnogo stala, zato si ne mislim napravljati novih stroškov. Moj stari hlapec ima ženo v kajži, za prvi čas bo ona lahko pomagala. Ko se pa Marička enkrat nauči kuhati in jezika, najde, če bo hotela spet k meni, kadar želi spet svojo žlico pri mizi, in ona ženska se bo vrnila v kajžo.«

»In potem pa krščenica, Barbka, kaj boste pa z njo?« je vprašala botrica.

»Na to nisem mislil,« je dejal stric, »vsekakor ne more tako ostati; bom pač videl, kaj se dá napraviti. Poglavitno je zdaj, da govorite z Maričko.«

Botrici je pa zmerom še bilo nekaj v napotje, pa ni vedela prav kaj, kajti starec je delal neznansko pošten obraz. Sploh se je pa sama preveč čutila, da bi se mogla bati, da bi jo mogel tako neumen starec prekaniti. Da ne stanuje tako daleč, je dejala, in bo lahko zmerom z enim očesom pomagala; če bo pa stric potreboval, jo treba samo poklicati, in naj bo ponoči ali ob belem dnevu, ona se ne boji ne vetra ne naliva.

Nepričakovano pa se je uprla Marička; otrešla se je ter planila proti materi, da jo hoče pomagati izgnati. Da ona to šalo razume, pa je žive ne bodo spravili čez prag. Brez uspeha je morala nati oditi. In naj je stvar še tako ostro premišljala, ni mogla priti na jasno, kdo ima prav Marička ali stric Jaka.

Toda kar čez noč se je hčerkin sklep prevrgel, kakor se obrne ropotec v svislih. In Marička je najbolj vneto naganjala, naj izvrše stričev nasvet. Bili so ljudje, ki so trdili, da je bil te izpremembe kriv Maričkin fant, ki mu je bila misel na gostilno najbolj pri srcu.

Opravljen kot nevesta in preskrbljena z denarjem je končno odrinila Marička proti jugu. In če tako mlado dekle prvič potuje v svet, se ji križajo misli o vseh sladkostih, ki jo čakajo in o globokem vtisu, ki ga bo napravila na svet. Marička je celo mislila na to, da se nič ne ve, kaj se

lahko vse primeri, da bi pa ne vpraševala Bog ve koliko po Dolini, če bi tam doli srečala kakega bogatega Angleža, ki bi jo po vsej sili hotel imeti za ženo. In ne odrekla bi. Tak prismuk pa le ni, si je dejala, da bi mislila, da se more živeti samo na enem kraju. In povrhtega celo na takem, kjer se človeku godi tako slabo, kjer se mora opravljati tako težka opravila in se more tako malo spati; najlepše je pač tam, kjer ob kupu denarja ješ in piješ, kar se ti zdi, delaš, kolikor hočeš malo, spiš, kolikor hočeš dolgo, in vladaš po svoji volji.

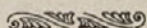
Na tako višino svetovne zavesti se nje na mati ni dvignila. Ta je bila privezana na Dolino z dušo in telesom. Bila je večkrat tam, kakor je bilo staremu ključarju po volji, in razodevala nagnenja do gospodinjenja, ki bi si ga mogla lastiti kvečjemu le prava Dolinarica. Toda polagoma je ukrotila svoje prizadevanje, videč, da je v Dolini vse v starem tiru. Četudi niso Barbke spodili od hiše, si zaradi nje ni delala

mного skrbi. Starec je nalagal Barbki najtežja opravila ter zelo stiskal pri njeni obleki. Dasi ji je bil stric in boter, ni nikdar pokazal kakšne posebne naklonjenosti ter jo podil celi božji dan od zore do trde noči za opravki.

Botra pa je sklenila zvezo s hlapčevo ženo. Postavila jo je za svojo zaupnico. In četudi je ni mogla postaviti za Cerbera, ki ne bi nikogar pustil ven ali noter, jo je najela vsaj za paznico in poročevalko, da jo obvešča, kdo prihaja ali odhaja, sploh kaj vse se godi v Dolini. Kako je poročevalka vršila svojo dolžnost, ne vemo, toda znani so primeri, da imajo taki poročevalci dve roki, ki obe jemljeta in obe dobro vesta, kaj delata.

Sicer pa je bila ta služba zelo važna, kajti poročati je bilo mnogo, ker je bila Dolina, kakor že rečeno, priljubljena božja pot, kamor so romarji zelo številno brusili pete, nekateri pa so se celo vozili.

(Dalje.)

Reforma tekmovalnega reda.

Seja predsedstva Zveze Orlov dne 6. marca 1913 je sklenila, da se o priliki katoliškega shoda v Ljubljani 1913 vrši I. slovenski orlovski tabor in se izvedejo ob tej priliki orlovske tekme dne 23. avg. 1913.

V isti številki Mladosti (4. V. l. 1913), ki je prinesla ta sklep, je bil že objavljen »Tekmovalni red za tekme na taboru Z. O. l. 1913 v Ljubljani«. Tekmovalnim vajam (v št. 4., 5., 6. in 7.) so bila poleg razlage dodana tudi navodila sodnikom. Skoro vse vaje in navodila sodnikom je spisal br. Peterlin Makso (sedanji načelnik JOZ). 9. številka Mladosti poroča, da je v sprevedu korakalo 1800 slovenskih Orlov, pri javni telovadbi jih je nastopilo 800, tekmovalo pa — 48 in sicer vseh 48 v tekmi vrst, najboljših 6 pa za prvenstvo posebej. Povprečni uspeh vrst je bil 64.5%, za prvenstvo pa 71% dosegljivih točk. Vrste so tekmoval v redovnih in prostih vajah, na drogu in bradlji ter skoku v višino, za prvenstvo poleg teh še v vaditeljskih prostih, v visokodalekem skoku, skoku čez kozo in teku na 100 m (15 sek.).

Po Božiču l. 1913 je priredila Z. O. v Ljubljani telovadni tečaj za 5 dni. 31. dec. je tekmovalo 74 tečajnikov v prostih vajah (za člane in za vaditelje) in v vajah s palico. (Mladost 1914, št. 1.)

Občni zbor Z. O. 16. nov. 1913 je sklenil, da se vrše o priliki tabora Goriške podzveze v Gorici tekme za vso Z. O. (v avgustu). V 4. št. Mladosti l. 1914 je pisal zopet br. Peterlin (Druge zvezine tekme), da »velja vse, kar je v Mladosti 1913 št. 4. do 8.« glede tekmovalnega reda. Obseg tekem pa se je izpopolnil: tekmuje se v nižjem in višjem oddelku (okrožne vrste po 6 telovadcev v nižjem, posamezniki v višjem), na novo se vpelje skok v daljavo in vaje s palico. Vaje so ostale večinoma iz l. 1913, zahteve pa so se povišale (tek n. pr. od 15 na 13 sek.). Te tekme je vojska onemogočila.

Prve tekme po vojni je organizirala O. Z. l. 1920 o priliki velikega tabora v Mariboru. Tri dni so se vršile tekme (29. do 31. jul.) in sicer tekma vrst v nižjem in višjem oddelku, pa tekme posameznikov za prvenstvo. Obseg se je v primeri z l. 1913 in 1914 precej razširil: za tekme vrst s tekmo in suvanjem krogle, za prvenstveno tekmo pa s krogi in konjem. Vaditeljski zbor O. Z. je izdal knjižico »Tekmovalne vaje za I. slovenski orlovski tabor v Mariboru 1920« na 50. straneh, ki v podrobnosti opisuje vse vaje, določa tekmovalni red in daje podrobna navodila sodnikom in tekmovalcem. Tudi zahteve so težje: za niž-

ji oddelek skok 130 cm, krogla 8 m, tek pa le 14 sek. (l. 1914 13 sek.); za višji oddelek skok 140 cm, krogla 8.50 m, tek 13 sek.; za prvenstvo skok 150 cm, krogla 9 m, tek 12 sek., na orodju same vrhunške vaje.

Sodniki so imeli težko delo! Bilo jih je malo, telovadišče skoro nič urejeno za tekme, tekmovalci netočni, nevajeni tekmovalne, tekmovalni red malo prikladen.

Tekmovalcev je nastopilo začuda malo: izmed 3953 članov oziroma 2423 telovadcev O. Z. jih je tekmovalo — 97 in sicer 5 za prvenstvo, 3 in pol vrste (po 6) v višjem, 10 vrst (4 kombinirane) v nižjem oddelku in 12 posameznikov v lahki atletiki (tek, skok in krogla), t. j. tekmovalo je 4 odstotke telovadcev!

Za l. 1921 je bilo že mnogo lažje pripraviti tekme. Več je bilo vaditeljev, več sodnikov in — kar je glavno — imeli so že nekoliko skušnje. Vaditeljski zbor O. Z. je zopet izdal »Tekmovalne vaje J. O. Z. za l. 1921«; po tej knjižici naj bi se vršile tekme za posamezne pokrajine na 4 delnih zvezinih taborih. Na 23 straneh so opisane tekmovalne vaje, »tekmovalni red za tekme l. 1921 ostane isti, ki ga je izdala O. Z. za Maribor 1920«. (Predgovor). Obseg tekem l. 1921 se je znatno razširil. Tekme se vrše v 5 kategorijah: za vrste v nižjem, srednjem oddelku, posebej za vrste odsekov, ki nimajo orodja, za posameznike pa v višjem oddelku in lahki atletiki. Poleg teh tekmujejo tudi trobentači (posamezni-

ki in zbori). Nova prikazen je: skok s palico, skoki vzdolž konja, petje, poznanje Zlate knjige in Poslovnika, pa imenovanje in razlaga gibov tekmovalnih vaj.

Tečaji, revizije, bližina tekmovališča (za Gorenjce Kranj, za Dolenjce in Ljubljano Črnomelj, za Štajerce Ptuj, za Obsavje pa Ljubljana) so olajšali pripravo in izvedbo tekem. Tudi vaje za nižji oddelek so bile lažje: skok (brez deske) 120 cm, krogla 6.50 m, tek 14 sek. Da bi se omogočilo vsem telovadcem tekmovali, se je na novo uvedlo oddelek brez orodja in oddelek lahke atletike (za tekme 1920 ni bilo o tem govora v knjižici). Smeli smo pričakovati, da se bo število tekmovalcev dvignilo vsled teh olajšav zelo visoko. Pa smo se (izvzemši Gorenjce) zelo urezali!

Tekmovala sta samo 2 v višjem oddelku, 3 vrste (in 1 priglasi, a ni prišla na vrsto) v srednjem, 23 in pol v nižjem (5 kombiniranih) oddelku. Za tekmo vrst brez orodja in v lahki atletiki se pa sploh nihče oglašil ni! Tekmovalo je torej l. 1921 okrog 6 odstotkov telovadcev.

Glede sodnikov ni bilo težave, le enotnosti v oceni, gibčnosti v poslovanju, iniciativnosti in ugleda pri tekmovalcih bi morali več imeti. Izkratka — treba bi bilo posebne organizacije in šole za sodnike J.O.Z.

Kje so vzroki malemu številu tekmovalcev? Kako bi se moglo dvigniti to število do zadovoljivega odstotka?

(Dalje.)

Poročilo priprav. odbora za izlet v Brno avg. 1922.

Poročamo samo dejstva in sklepe merodajnih činiteljev iz prvega vira. Upov in domnev in agitatoričnih pretiravanj ne objavljamo. O tehničnih zadevah bo pisal »Vaditelj«.

1. V maju in juniju bo izvedla Čs. O. Z. v vseh odsekih in okrožjih revizije, ki bodo določile udeležbo članov pri tekmah (po sposobnosti) in pa informativne sestanke, na katerih bodo zastopniki zveze dajali informacije glede tabora (o hrani, stanju, vožnji, redu itd.).

2. Predhodne orlovske slavnosti bo otvoril slavnostni občni zbor Čs. Orla 15. jul. v Brnu. 30. jul. bo dan naraščaja s slavn. sprevidom, službo božjo in javno telovadbo. V petek 28. jul. popoldne naraščajniki pridejo, v nedeljo odidejo.

V petek dospe dijaštvo v Brno, ki ima svoj dan v nedeljo 6. avg., v ponedeljek pa je zborovanje katoliškega dijaštva.

3. Pravi orlovski tabor Čs. in slovenski z mednarodno tekmo katol. telov. zvez se bo začel v četrtek 10. avg. v Pragi, kamor ta dan prispejo inozemska odposlanka. V petek zvečer, po ogledu nekaterih narav-

nih krasot med po'jo, dosežejo Brno. V petek privozijo tudi vsi posebni vlaki s člani Čs. Orla. V soboto od 6. ure zjutraj bodo tekme v nižjem in višjem oddelku do 2. ure popoldne, od 3. do 5. ure pa skušnje za nastop. Ta dan pridejo tudi vsi drugi udeleženci tabora v Brno. Zanje bodo zvečer glasbene zabave.

4. Glavni dan tabora bo nedelja 13. avg. Od 6. do 8. ure zbiranje in sprevid skozi špalir množic (naroda bo 80 do 100.000) na telovadišče (glej skico in popis v »Vaditelju«), kjer bo sv. maša in posvečenje oficielnega prapora Čs. Orla z obljubo članstva. Kosilo bo ta dan kar na telovadišču.

Javna telovadba bo od 3. do 7. ure popoldne, zvečer pa koncert, slavn. predstave v gledališču, beneška noč v kopalnišču i. dr. zabave.

5. V ponedeljek 14. avg. ob 6. uri zjutraj bo tekma v lahki atletiki in za prvenstvo.

Ta dan vozijo tudi posebni vlaki do Macoche in se vrše zborovanja stanovskih skupin katoliških: kmetov, kajzarjev, delavcev, trgovcev, obrtnikov, uradnikov in učiteljev, vse v duhu katol. solidarizma (vzajemnosti). Popoldne bo obisk osrednjega pokopališča (grobov voditeljev), zvečer pa v gledališču mednarodna telov. akademija.

6. V torek (Vnebovzetje M. D.) 15. avg., dan čs. narodnih noš, obhod nar. noš na telovadišče, sv. maša in razglas uspehov pri tekmah (ali delamo, da bo za nas časten?). Popoldne ljudske zabave (stari običaji) in proste vaje. Poslovilni večer z inozemci, ponoči odhod posebnih vlakov.

7. Podrobnejše se bo spored šele določil pozneje. Zlasti glede našega prihoda in odhoda bodo merodajne naše želje, ki pa se morajo ravnati po potrebah večine izletnikov, ki ima malo časa in še manj denarja. Posebnim željam glede obiska Prage in Dunaja upamo vsaj nekoliko ugoditi v okviru skupnega potovanja s svojim vlakom.

8. Mi bomo odšli iz Ljubljane in Zagreba v sredo (9. avg.) ali pa v četrtek in se ločili v Brnu v torek (ali v sredo oziroma četrtek) zvečer. V petek in soboto (11. in 12. avg.) bodo premožnejši netelovadci lahko gledali zlato Prago, v sredo 16. avg. pa vsi skupaj (nekaj ur) Dunaj. Domov pridemo v četrtek (ozir. 1, 2 dni pozneje, ako odidem pozneje, če bo dosti časa denarja).

9. Za lažjo orientacijo v Brnu in okolici izda Čs. Orel knjižico z zemljevidi in slikami. Naša J. O. Z. bo pravočasno objavila v svojih tiskovinah opise krajev in razmer, ki jih rabimo mi. Obširen spis prof. dr. Šarabona je že pripravljen za tatis.

10. Na taboru bo formalno ustanovljena Slovanska orlovska zveza, katere člani bodo Čs. orl. sv. svaz, J. O. Z., Orliška Zveza — Ljubljana, Orliška Sveža — Zagreb in ameriški katoliški Sokol. Brnski tabor bo obenem: prvi nastop celega Čs. O. Svaza, drugi nastop Slovenske O. Z. in prireditve (mednarodne tekme) Union Internationale des Œuvres Catholiques d'Éducation Physique (U. I. O. C. E. P.).

11. Organizirajo brnski tabor: Sletova Rada (zdaj ne več v Orli ul. 8, ampak v Janské ul. 22, telefon št. 815 — poslopje državne realke) v Brnu, njeni delavni odseki (agitačni, finančni, stanovanjski, prehranjevalni itd.) in pisarna. Odločujoči in nadzorni organ je Ustredni Rada Orla čs. Nekeke podružnice so pripravljali odbori v Pragi, Trnovi (Slovaško) in Ljubljani.

12. Razen čs. Orlov iz vseh delov republike bodo v Brnu zastopani: Jugoslavija, Rusini, Poljaki, Bolgari, Slovani iz Nemške Avstrije in Amerike, Francozi, Belgijci, Švicarji, Nizozemci, Angleži in Irci. Glede Italijanov še ni odločeno. Iz Amerike pripelje ladja »Rotterdam« (nizoz.-amer. linije) nad 600 Čehov že v maju. Obljubili so, da bodo pomagali pri pripravi na tabor (na telovadišču, v pisarni in s tečajji). Potovanje organizira največja češka organizacija v Ameriki: Národní Svaz českých katolíků v Americe. Slovaki pošljejo ca 300 svojih voditeljev, ki bodo predavali pred taborom po stari domovini. Francozi pošljejo 4 največjih odsekov (do 200 mož) in študijsko zastopstvo žen, ki organizirajo vpeljavno ženske katol. telovadne organizacije v Franciji. Z njimi prideta škofa iz Strasbourg in Rouena ter general Fetter.

9. Za hrano in stan bodo izdane legitimacije, s katerimi bodo taborjani dobili v restavracijah, hotelih, šolah, privatnih ali posebnih kuhinjah, kar treba. Naši izletniki se bodo povečini hranili pri naših kuhinjah (kuharja vzamemo seboj, jestvine dobimo tam na račun od čs. O. S.), premožnejši pa se bodo proti doplačilu ca 80 K (jugosl.) mogli hraniti v hotelih. Skupna hrana bo izdatna in zadostna, posodo pa bo moral vsak izletnik imeti svojo; enako tudi jedilno orodje. Za pot in prvi večer bomo vzeli prehrano seboj. Disciplina in zmernost morata biti glavni čednosti vseh in temelj reda, ker sta pogoj uspeha pri nastopu mas. V skupnih prostorih se ne bo smelo kaditi in piti alkohola.

10. V Brnu bo v dneh tabora velesejm, ki ga organizirata obrtna in trgovska zbornica; trgovci ljudske stranke pa bodo na telovadišču imeli še posebno razstavo. Tudi letalci nameravajo privedi tam svojo razstavo in polete z aeroplani. V Maccho (divje soteske nedaleč od Brna), kjer so odkrili zadnje leto nove podzemne jame, bo prirejenih več izletov (vstopnina bo znižana).

11. Garancijskega fonda so Orli in Orlice že vplačali zvezi nad pol milijona K čsl. Plakati so v delu 4 vrst. Največji meri 186×106 cm, drugi 106×66 cm; oba s češkim in francoskim besedilom. Za Jugoslavijo se tiska poseben plakat: beli slovanski orel (delo akad. slikarja Fr. Hoplička v Olomucu) z napisom: II. slovanski orlovski tabor v Brnu. Taborske razglednice in plakate izdaja orlovska tiskarna »Ikona« (br. Dolansky) v Olomucu. V 150.000 izvodih izdelujejo taborski znak (velikost goldinarja): atlet, ki brani križ pred zmajem, nad njim orel.

12. Vojaki in častniki čs. armade, ki žele priti na tabor ali sodelovati pri delu in telovadbi, dobe na podlagi odloka čs. ministrstva narodne obrane št. j. 307.476/oseb. iz l. 1921 sledeče ugodnosti: dopust 6 do 14 dni, ako so vadiatelji Orla, tekmovalci, organizatorični pomočniki ali hočejo delati na telovadišču; zadostuje v prošnji navedba vzroka: sodelovanje na orlovskem taboru!; vsi vojniki-taborjani imajo pravico do vseh vojaških pristojbin; Orli-vojaki smejo v prostem času hoditi k telovadbi in sestankom odsekov v kraju garnizije; za orlovske javne nastope dobe Orli-telovadci po enodnevem dopustu. (Pri nas pa so hoteli Orlov-vojakom celo vsak pismeni stik z domačo organizacijo onemogočiti, dočim na sokolske nastope komandirajo cele vojaške oddelke in šole, akoravno so med njimi mnogi Orli!).

13. Čehi zbirajo za tabor tudi živila. Dosedaj imajo 2 vagona žita, množino moke, sočivja, kave, sladkorja, zelja, repe itd. Kar se kmalu izkvari prodajo, drugo shranjujejo za delavce na telovadišču in za tabor, da ne bo zmanjkalo jestvin in bodo cene ostale zmerne.

14. Zupa Sušilova (Brno) je izdala povelje članom, da morajo gotovo število ur delati na telovadišču brezplačno ali pa se odkupiti z določeno vsoto. Posebna dela se določijo tudi za članice. Stavbena i. dr. dela na telovadišču je prevzela družba 10 tvrdk. Mestna sveta Brno in Olomuc sta darovala po 10.000 in 5000 K čsl; druge občine slede z darili za brnski tabor.

15. Sletova Rada je imela do febr. 16. sej. Da se olajša delo pisarne in pregled, bodo vse listine (dopisi, legitimacije i. d.) nosile številko odseka (1—1150), ki mu pripadajo. Tako bo osrednja pisarna vodila evidenco števil, ne imen. Ob glavnih dnevih tabora naraščaj nima dostopa, ob naraščajskem dnevu le nad 8 let stari.

16. Vsi odseki in krožki J. O. Z. mesečno do 25. dne sporočite na naslov: Pripr. odbor za tabor v Brnu — orlovska pisarna, Ljubljana, Ljudski dom — stanje vaših priprav (število pripravljenih odsekov ali krožku, priglasih z denarjem zvezi, število tekmovalcev, tel. za proste vaje, nar. noše); enako druge organizacije. Vsak član ali članica, ki se prikladi, naj si preskrbi lep kroj. Varčuj, zbirajte, agitirajte in vadite za nastop v Brnu. Vsak odsek in krožek mora vsaj enega zastopnika poslati, večji in premožnejši pa čim več. Držite se točno navodil in obvestil pripr. odbora. Vse potrebno boste izvedeli o pravem času! Vsem pozivom takoj ugodite, če hočete ugodno, po ceni in časno zastopati domovino v Brnu.

17. Kdor ima na južni železnici do Dunaja režijsko ugodnost, mora vplačevati za sedaj ravno iste vsote po 400 K čsl. Storili pa bomo vse, da jim bo železnična uprava priznala to ugodnost tudi

na posebnem vlaku in jim v tem slučaju vrnili vplačani denar za vožnjo do Dunaja.

18. Kdor ima tako željo po informacijah, da mu objave v Mladosti ne zadoščajo, naj piše pripr. odboru. Ako bomo mogli dati pojasnilo, mu bomo odgovorili osebno, ali pa v prihodnji številki »Mladosti« ozir. »Orl. Vestniku« v »Slovincu«.

19. Zanimajte vse kraje, krščansko misleče organizacije in ljudi, zlasti imovitejše, za tabor v Brnu! Vsaka katol. organizacija mora vsaj 1 zastopnika poslati k zborovanjem (glej točko 5. zgoraj) v Brnu in k velikim manifestacijam.

20. Pazite na vse, kar zadeva tabor v Brnu! Na fantovskih večerih in revijah, okrožnih svetih in obč. zborih, na vseh shodih, v vseh katol. listih naj se govori in piše o največji katoliški manifestaciji 1. 1922 v Brnu. Stevilo in ponašanje naše deputacije bo merilo moči in vrednosti Orla in katol. misli v Jugoslaviji. Čas beži!

Ljubljana, 12. marca 1922.

Za pripravljalni odbor za Brno 1922:
Jernej Hafner, t. č. načelnik.

Naš program (govor preds. O. P. dr. Basaja na mladinski akademiji 5. marca) je natisnjen v »Slovincu« št. 54 z dne 7. marca 1922.

Slike izletnikov v Strassbourg. Tekmovalno vrsto (2. št., str. 21) tvorijo bratje Pavlič Jože (dijaški Orel, Ljubljana), Šranc France (Jesenice), Kermavner Ivo (Ježica), Valand Alfonz (St. Jakob-Ljubljana), Regali Ivan (Šmartno pri Litiji), Ramoveš Josip (Škofja Loka), Rupnik Jože (Dravljje), Grohar Ciril (Škofja Loka), Rihar Leopold in Slana Franc (St. Peter-Ljubljana), Ahacil Rudek (Tržič).

O telovadnem tednu J. O. Z. od 5. — 12. marca v Ljubljani glej poročila v »Slovincu« tega tedna in v 1. številki »Vaditelja«. Bil je zelo poučen in znotraj in na zunanje stopinje telovadskih zmognosti Orla in je podrl dosti predsodkov o Orlu. Naj bi J. O. Z. priredila vsako leto tak teden, toda pred marcem.

Poročilo o zborovanju delegatov in seji vodstva (12. marca) več člankov in poročil smo morali odložiti za aprilovo številko, ker je bilo za 2. štev. že preveč gradiva do 10. t. m. poslavljena.

Jugoslovanski Sokol je s svojimi frazami o ujedinjenju in s politiziranjem dosegel, da se odceplja za najmočnejšim hrvatskim Sokolom (Wilsonov trg v Zagrebu) ena hrvatsko društvo za drugim od Jug. Sok. Saveza in snujejo Hrvatsko Sok. zvezo. Tudi najuglednejši hrvatski sokolski voditelj in pisatelj, ki je skoro vso hrvatsko sokolsko literaturo sam pisal in urejuje zagrebški »Sokolski Vijestnik«, dr. Fr. Bučar, je potegnil s Hrvatji. Zato njegov list, ki je najbolje urejevan jugoslov. sokolski list, zdaj imenuje uradni Sokolski Glasnik: prazen, površen, lokalno napuhnen listič. Vendar — z glavo skozi zid tudi ideologi jugoslov. sokolstva ne bodo prišli. Kam pa so prišli, razodeva Sok. Glasnik s pozivom: v boj (jugosl. proti hrvatskem Sokolu) — za sokolske domove in inventar. Poleg jugosl. in hrvat. Sokola pa že nastaja treftji, »nepolitični« Sokol, ki se hoče baviti samo s telovadbo in pustiti Pribečevičeve in Radičeve, da se sami bodejo na političnem polju. Mi smemo pričakovati, da bodo liberalni poglavarji malu zopet vso čedo spravili v en zbir in jo zopet celokupno pognali v boj nad »klerikalnega zmaja«.

»Domljuba« št. 9 z dne 1. marca t. l. objavlja v celoti govor poslanca Janeza Brodarja v belgradski skupščini, v katerem je nastopil za pravice Orlov-vojakov in enakopravnost Orlov pred državno oblastjo.

Brez prikrivanja izjavljamo, da smatramo za škodljivo slovenskega naroda vsako vlado, ki pre-

ganja orlovsko organizacijo. — Izjavljam kategorično, da smatramo (jugosl. klub) vsakega, ki nastopa proti orlovski organizaciji, za nekulturnega in protidržavnega, da ga smatramo za sovražnika slovenskega naroda. — Upam, da bo g. vojni minister v najkrajšem času poskrbel, da ne bo v bodoče niti en častnik ali podčastnik zagrešil kake nekorektnosti proti našim fantom radi njihove pripadnosti k orlovski organizaciji. — Dolžnost nas poslancev Jugoslov. kluba pa je, da bomo pazno zasledovali vsak slučaj nastopanja vojaških oblasti proti orl. organizaciji in da ne bomo preje odnehali, dokler se ne odpravijo vse krivice, ki se dogajajo našim fantom Orlom. Upam in prepričan sem, da bo zmagala poštenost in pravica, ne pa laž in krivica, ... da bo g. vojni minister ukrenil vse potrebno, da se napravi temu škandaloznemu počenjanju enkrat konec. — Bratje, shranimo to številko »Domljuba« v odsekovem arhivu in zapomnimo si, kdo nam je v sili pomagal!

Venkovska omladina na taboru v Brnu. Na ponudbo vodstva venkovske (kmečke) omladine čl. Orlovski Zvezi, da bi dala tudi omladinem posebno priliko nastopa v Brnu, so se pogodili, da bodi torek 15. avg. »dan narodnih noš in navad«, ki jih bodo kazali omladinci. Obenem je Sletova Rada kooptirala dva omladince v svoj odbor. — Potemtakem je zavel milejši veter med obema zvezama!

Češki orlovski listi. Poleg »Orla« in »Květy Mladé« izhaja: »Orelský věstník« (za Češko), »Věstník Krekove župe« in »Tatranský Orel«. V Ameriki izhaja »Katholický Sokol«. Druge župe imajo v katol. časopisih svojo rubriko.

Protialkoholni zakon, ki omejuje prodajo alkohola na starost po 18. oz. 16. letu, je sprejel češkoslov. parlament.

Načrt zakona o obveznosti telesne vzgoje bo v kratkem predložen čl. parlamentu.

Pol'sko javnost informira o Orlu prelat Ledochowski, ki je bil lani v Strassbourg.

Telesna vzgoja Amerikancev se vrši izvečine v šolah. Na 213 visokih šolah je 199 oddelkov za telesno vzgojo, ki jo uči 988 profesorjev. Te šole imajo 270 telovadnic, 246 nogometnih polj, 62 igrišč, 101 plavalnico, 1240 igrišč za tenis itd. Polovica univerz izkazuje, da je 86 000 dijakov in 43 000 dijakinj dovršilo telesno vzgojo.

Br. Židkavesely je zopet izvoljen za starostno župe Krekove, ki se lepo razvija.

Na Slovaškem ima Orel 169 odsekov (v letu 1920 pa 100) in 25 000 pripadnikov.

Almanach catholique français za l. 1921 je izdal Comité cathol. des amitiés françaises à l'étranger s predgovorom msgr. Baudrillarta, škofa in rektorja de l'Institut catholique v Parizu. Strani 480, cena 5 fr. (pri Bloud & Gay, Editeurs, 3 rue Garancière, Paris VI e). Prinaša bogato ilustrirana pregledna poročila o katoliški akciji na vseh poljih kulture.

VII. telovadni nas'op akademične telovadne zveze v Nemčiji se je vršil v dneh 28. — 31. julija 1921 pod častnim predsedstvom maršala Hindenburga v Mindenu. Govoril je pruski notranji minister.

Deutsche Turnerschaft, ki šteje poldrug milijon članov, priredi l. 1923 v Monakovem (po desetih letih) zopet svoj zvezni nastop.

Vplivi na moč mišicevja. Na novejša raziskavanja so dognala, da na svetlem mišice več premorejo kot v temi; njihovo moč lahko ohlajenje kože (nad mišico) poveča, mraz pa zmanjša. Močni afekti (veselja, jeze i. pod.) povečajo trenutno moč.

Telovadba v pruski šoli. Po nalogu pruskega ministra za uk in ljudsko prosveto je sestavil ravnatelj višje realke v Mülheimu (Ruhr) učni načrt,

ki vsebuje dnevno telovadno uro (obvezno za vse učence). Proforski zbor in kuratorji šole sta soglasno načrt s 6 urami telovadbe na teden odobrila. Prusija, ki hoče vsled odprave armade dvigati vojaško in telesno sposobnost potom telesne vzgoje v šoli, preizkuša razne učne načrte s tozadevnimi reformami. Tudi ta načrt je tak poizkus, da so ga profesorji in kuratorji enoglasno sprejeli, kaže, kako važnost polagajo vsi faktorji na dobro telesno vzgojo. Ker pri tem ne dajejo prednosti nobeni organizaciji ali stranki, so vse stranke složne v tem prizadevanju vlade.

O nemški visoki šoli za telesne vaje piše dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški v »Sportu« od 1. št. 1922 dalje.

Na oddelku »Ljudska visoka šola« nemške visoke šole za telesne vaje je vpisanih 2371 slušatelj.

Nemci poudarjajo potrebo telesne vzgoje v šoli, kateri naj drugi predmeti odstopijo po nekaj

ur. Tudi generali in znameniti profesorji telovadbe nastopajo za to stvar.

Deutsche Jugendkraft je o Božiču zborovala v Fuldi, mestu apostola Nemcev, sv. Bonifacija. Bilo je to III. zborovanje zveznega vodstva. Od 12 okrožij (deželni podzvezi) je bilo zastopanih 10. Proti poizkusom nekaterih krogov so poudarjali telovadski značaj zveze, ki je podzveza splošne katoliške mladinske zveze. Udeležbe se tudi tekem »Deutsche Kampfspiele 1922 im Stadion in Berlin«. Zastopani so v državnem odseku za telesno vzgojo, a se še bore za popolno enakopravnost z drugimi zvezami. Posvetovali so se tudi o vpeljavi ženske telovadbe in dijaških odsekov. V posebni audienci je škof v Fuldi pohvalil njihova prizadevanja.

Skaute je sprejela F. G. S. P. F. in alzaška Avantgarde du Rhin kot podzvezo v svoje okrilje, ker so sprejeli zvezina pravila. Imenujejo se: Scouts de France (Fédération nationale catholique).

IZ KRAJA V KRAJ

Ribnica na Pohorju. Poročila se je 8. svečana predsednica krožka s. Marica Ričnik z g. Josipom Vrčkom, veleposesnikom v Lehnu (župnija St. Lovrenc na Poh.). Navdušeni, požrtvovalni, delavni in skromni sestri orliški krožek najiskrenejše čestita!

Novo mesto (Orlica). Živimo dobrega pol leta, vendar imamo že precej uspehov pri našem delu. Krožek šteje 12 rednih in 28 podpornih članic. Med temi je 10 telovadkinj. Vadimo redovne in proste vaje. Tudi dekliške sestanke pridno gojimo. Gojenk imamo 22. Mnogo veselja nam delajo te mlade junakinje. Vadijo redovne in proste vaje z zastavicami. Naročenih imamo več »Orličev«, »Mladost« pa samo eno. Skupno sv. obhajilo smo imele 8. decembra. Udeležile smo se tabora v Črnomlju, Smarjeti, katoliškega shoda v Novem mestu in tabora v Trebnjem. Vsi so nam ostali v prijetnem spominu. Priliko smo imele opazovati, da je orlovska misel prodrla že v najbolj zakotne vasi in našla povsod mnogo sobojevnikov in sobojevnic. Našemu krožku so mnogi želeli in obetali pogin, a me smo ostale trdne. Značajnost in marljivost pri delu nam bodeta tudi vnaprej zvezdi vodnici.

Ježica. Po staležu z dne 31. januarja t. l. so posamezni letniki v odseku zastopani na sledeči način: 1. 1893.: 1; 1. 1895.: 1; 1. 1897.: 2; 1. 1898.: 2; 1. 1899.: 5; 1. 1900.: 4; 1. 1901.: 5; 1. 1902.: 6; 1. 1903.: 6; 1. 1904.: 8; 1. 1905.: 6. Skupaj 46. Stanovi so zastopani v sledečem razmerju: 25 kmetov, od katerih se jih bo gotovo nad polovico posvetilo še kaki obrti, ker so to največini najmlajši bratje; 15 delavcev (med temi 12 obrtnih pomočnikov in vajencev); 3 pisarniški poduradniki (od teh eden v državni službi); 2 dijaka (odločno premalo pri tolikem številu tukajšnjega dijaštva); 1 organist. Kakor je razvidno, tudi številke veliko povedo.

Središče ob Dravi. Občni zbor 16. okt. 1921 nam je podal po poročilih odbornikov jasno sliko o delovanju in napredku odseka od zadnjega obč. zbora (24. okt. 1920). Odbor je imel 8 sej ter več posvetovanj s člani v važnejših zadevah. Rednih članov je bilo 36. Pet bratov je pri vojakih. Telovadcev je bilo 22, podpornikov 58, častni člani pa 4. Vložni zapisnik izkazuje 133 števil (prejetih in odposlanih dopisov). Fantovskih sestankov je bilo 14, telovadnih ur 72. Javnih nastopov, deputacij in izletov je bilo 19. Odsekova strokovna knjižnica obsega 23 števil. »Mladost« je prihajalo lani na odsek 21 izvodov (letos 28). Odsek je

bil naročen tudi na čehoslovaškega »Orla«. Denarnega prometa je bilo 10.811 K. Krojev ima odsek 20. Tabora v Ptuj so se udeležili vsi člani, istotako okrožne prireditve v Ormožu. Nabavili smo si tudi žimnico. Na obnem zboru smo sklenili, da si letos nabavimo kroge in drog. Sklepa sta že izvršena. Odsek je obhajal lani (17. okt.) desetletnico. Ker nam lansko leto ni bilo mogoče primerno proslaviti tega zgodovinskega dneva, zato se to zgodi letos, ob priliki otvoritve nove dvorane, pri kateri bratje po svojih močeh pomagajo z delom. Veselimo se že prostrane telovadnice in urejenega odra, da se bomo mogli takrat do večjega napredka povzpeti. — Zato pa, bratje: Z z žruženimi silami pojdimo v prvih poladnih dneh na delo, da danes še samo beseda »dvorana«, postane kmalu tudi dejstvo!

Iz Niša piše 18. januarja vojak 16. pešpolka bratom domačega odseka (Komenda): Zopet Vam pišem par vrstic iz daljnje Srbije. Najprej bom opisal pomen orlovskega koledarčka. Ko pridem v Niš, so nas Slovence tako razdelili, da nisem imel nobenega znanca, ne prijatelja; mislil sem si: kaj bo pa sedaj, sam sem med tujim ljudstvom! Bil sem žalosten. A precej prvi dan vzame en fant orlovski koledarček iz žepa. Ko to zagledam, sem bil takoj vesel in sem ga vprašal, če je Orel. »Da, iz odseka Horjul,« mi odgovori, »jaz pa odsek Komenda,« pravim jaz in podala sva si bratovsko roko in sva si rekla Bog živi! Od tistega trenutka sva si najboljša prijatelja. Na ta način sem se spoznal še z več brati iz različnih odsekov. V prostih urah se zberemo in si preganjamo dolgčas ter se tolažimo. Poznam pri 16. pešadijskem puku nad 20 bratov Orlov in skoraj z vsemi me je seznanil koledarček. Imamo tudi Sokole in Samostojne med seboj. Prvi dan so bili korajžni kakor levi, a danes molče in so pohlevni kot ovce. Sedaj Vam pa povem še to, da za fanta, ki bo vojak, ima orlovska organizacija velik pomen v organizatoričnem in tehničnem oziru. Fant, ki se je pri Orlih izučil, zna že prej skoro vse, kar pri vojakih zahtevajo in uče, gibčen je in vaje telesnih vežb. Tako se kmalu privadi vsemu in mu je vojaško življenje dosti olajšano. Zato Vam rečem, fantje, bratje, držite se Orla! Posebno pa to priporočam mladšim, ki jih še čaka vojaška suknja. Poprimite se z vso močjo telovadbe, prav Vam bo prišlo. Pozdravljeni, bratje! Bog Vas živi!

France Pogačar.

Književnost.

Za resnico. 18 obrambnih govorov. Dr. Mih. Opeka. Ljubljana 1921. V založbi prodajalne K. T. D. (H. Ničman). Strani 168. Namenjena »tisti, ki z dvomom v srcu tavajo med nami«, moreta knjiga, tiskana na finem papirju z lepimi črkami, s svojo globoko vsebino in lepoto jedrnatega jezika, vplivati trajno na vsakega bralca. Orli, poklicani branitelji vere Kristusove, nazvani od Benedikta XV.: Defensores fidei, naj iz te knjige zajemajo misli in besede v obrambo večnih resnic. — Stane 7 Din.

Verska anketa u Beogradu i njeni zaključci. Dr. Rado Kušej, univ. prof. v Ljubljani. 48 strani. 5 Din. — Razlaga, kako naj bi se uredile razmere med verskimi družbami in državo v Jugoslaviji. Dobi se v Jugoslov. knjigarni.

Pevčeva pesmarica. I. l. 1921. Izdala in založila Pevska zveza v Ljubljani. Uredil dr. Fr. Kimovec. Stane 8 din. Na 48 straneh ima v lepem

tisku 36 pesmi (2 ženska, 8 moških, 26 mešanih zborov), ponajveč od dr. Kimovca, Premrla, Vodopivca, Adamiča, Kogoja. Oblika je ročna, pesmi večinoma izmed najbolj prikupnih novih.

Časopis za telesnou výchovu (redakter J. Klenka, založnik J. Springer, Praha I., letno 10 števk za č. K 31), glasilo društva čeških profesorjev (odd. za telesno vzgojo), je v II. letniku objavil na 204 straneh (+ 28 strani Medične priloge) mnogo poučnih spisov in poročil o telesni vzgoji v raznih državah, tudi v Jugoslaviji, kot znanstvena revija.

Therminologie et Nomenclature des exercices de gymnastique s 424 slikami in 250 strani francosko-nemškega teksta prirejata profesor telovadbe v Parizu A. Sandoz in Val. Hintz, tajnik Avantgarde du Rhin. Stala bo 5 frankov. Za umevanje francoskih izrazov (na podlagi nemške terminologije) nam bo zelo dobro došla. Naroča se lahko pri F. G. S. P. F. v Parizu.

Telovadne potrebščine, kakor hlače, majce, čevlji i. dr. nudi po dnevni ceni vsem Orlom tvrdka

IVAN KUNOVAR

Ljubljana, Stari trg 10.

Zaloga klobukov, slamnikov in modnega blaga za gospode.

Priporočamo Vam kolesa in vse potrebščine tvrdke

J. GOREC

LJUBLJANA

Gosposvefska cesta 14

Najceneje - Solidno - Najboljše!

„INDUS“ D. D.

PREJE CARL POLLAK

Tovarna za usnje, vseh vrst čevljev (posebej za telovadne čevlje) in - gamaš v LJUBLJANI. -

Vrli Orli, ali ste tudi vrli zadružniki?

Kot se bore Orli za izobrazbo, tako se bore zadrugarji za gmotno, gospodarsko povzdigo naroda. — Brez gospodarske osvoboditve ni prave svobode!

Bodite torej tudi dobri zadrugarji in prijavite se kot člani

I. delavskemu konsumnemu društvu v Ljubljani

in sodelujte, kjer se Vam nudi za to prilika.